

พระปริตรธรรม

องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก
พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
สมาคมพุทธบริษัทไทย-จีนประชา
และ มูลนิธิตามรอยบาทพระศาสดา
พร้อมกับประชาชนชาวไทย ชาวจีน และชาวโลก
ร่วมกับคณะสงฆ์ ได้จัดให้มีการเจริญพระพุทธรมณฑ์พระปริตร
โดยมีพระสงฆ์ร่วมในพิธีเจริญพระพุทธรมณฑ์ จำนวน ๑,๐๐๐ รูป
เพื่อขจัดปัดเป่าภัยพิบัติต่างๆ และเพื่อความป็นสวัสดิมงคล
แก่ประชาชนชาวไทย ชาวจีน และชาวโลก ที่ประสบภัยจากเชื้อไวรัสโคโรนา
เพื่อการกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขต่อไป

消灾平安吉祥经

世界佛教友谊会机构
御赐赞助泰国佛教会
御赐赞助泰国青年佛教会
泰京中华佛学研究社
及随从佛迹慈善基金会

联合泰国、中国、全世界人民
暨僧伽团举办消灾平安吉祥法会、
恭请法师1,000 位共诵消灾平安吉祥经。
祈求佛法加护全体民众远离灾难、新型冠状病毒肺炎
疫情早日消灭、恢复正常生活、
国泰民安。

อนุโมทนาภา

ด้วยสังคมโลกในปัจจุบันตลอดถึงประเทศไทย กำลังประสบปัญหาด้านสุขภาวะทางกายอันเกิดจากการแพร่ระบาดของไวรัสอู่ฮั่นอย่างต่อเนื่อง ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าต่างตระหนักถึงการป้องกันดูแลรักษาสุขภาพพลานามัยให้สมบูรณ์แข็งแรง เพื่อบำบัดปัญหาด้านสุขภาวะอันเกิดจากการแพร่ระบาดของไวรัสอู่ฮั่น

โดยปรารภถึงเหตุนี้ นายแผน วรรณเมธี ประธาน พ.ส.ล. และคณะดำเนินงานการจัดงาน ร่วมกับองค์การยูวพุทธิกสัมพันธ์แห่งโลก ยูวพุทธิกสมาคม พุทธสมาคม และมูลนิธิตามรอยบาทพระศาสดา ได้ตระหนักถึงปัญหาสุขภาวะเช่นนี้ จึงได้รายงานปัญหาให้ทราบ และขอคำปรึกษา เพื่อให้มีการจัดพิธีสวดเจริญพระพุทธมนต์ขึ้น โดยเฉพาะบทรัตนปริตรหรือรัตนสูตร ที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ ถึงเรื่องราวปัญหาด้านสุขภาวะทางกายเกี่ยวกับทุพภิกขภัยและฝนแล้งที่เกิดขึ้นแก่ชาวเมืองไพศาลีในครั้งอดีตนั้น ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้มีพระพุทธดำรัสให้พระภิกษุสงฆ์สวดเจริญพระพุทธมนต์ สาธยายรัตนสูตรนี้เป็นพิเศษ

ฉะนั้น ทางคณะดำเนินงานการจัดงาน ซึ่งได้มีความดำริขอประกอบด้วยมหากุศลเจตนารมณ์อันประเสริฐร่วมกันตามหลักอัปมัถญาธรรมข้อกรุณาอันมีทุกขิตสัตว์เป็นอารมณ์เป็นที่ตั้ง ประสงค์จะจัดให้มีการสวดเจริญพระพุทธมนต์เป็นพิเศษ เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางใจอันจะเป็นพลวปัจจัยที่สำคัญในการช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนชาวไทยและนานาชาติทั่วโลกอีกส่วนหนึ่ง จึงได้อาราธนาหิมนต์พระสงฆ์ จำนวน ๑,๐๐๐ รูป ร่วมสวดเจริญพระพุทธมนต์สาธยายพระปริตร ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๓ ณ บริเวณลานประดิษฐาน พระศรีศัทยทศพลญาณ ประธานพุทธมณฑลสุทรรศน์ พุทธมณฑลจังหวัดนครปฐม และได้จัดพิมพ์หนังสือบทสวดมนต์ สำหรับใช้ในการพิธีสวดเจริญพระพุทธมนต์เป็นการเฉพาะกรณี ซึ่งประกอบด้วยบทหลักๆ ๓ บท คือ บทรัตนสูตร บทเมตตาสสูตร บทชัคคสูตร และบทอื่นๆ อีกร่วม ๘ บท สาธยายให้เกิดเป็น

พลาณภาพพระปริตรแห่งพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ เพื่อเป็นการบำบัดทุกข์ให้
ข้ามพ้นและป้องกันเหตุอันจะนำมาซึ่งปัญหาด้านสุขภาวะต่อชีวิต ให้สามารถดำเนิน
ชีวิตได้อย่างสันติสุขร่มเย็นปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและอุปสรรคอันตรายนานัป
ประการ

ในการนี้ อาตมภาพจึงขออนุโมทนาในมหากุศลเจตนารมณอันประเสริฐและ
งดงามยิ่งของ นายแผน วรรณเมธี และคณะดำเนินงานการจัดงาน รวมถึงองค์การ
ยุวพุทธิกสัมพันธ์แห่งโลก ยุวพุทธิกสมาคม พุทธสมาคม และมูลนิธิตามรอยบาท
พระศาสดา ตลอดถึงผู้มีศรัทธา ที่ได้มีฉันทะร่วมกันจัดพิมพ์หนังสือบทสวดมนต์
ในครั้งนี้ ด้วยอาณูภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและอานิสงส์ผลบุญแห่งพระปริตร
พุทธมนต์นี้ จงอำนวยให้ท่านทั้งหลายประสบความสุขความเจริญในชีวิตตลอด
กาลนานเป็นนิตย์เทอญ ฯ

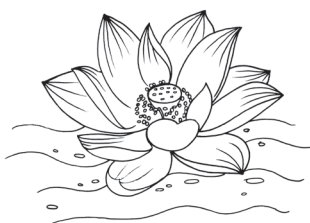
ขอเจริญพร

พระธรรมปัญญาบดี

(พระธรรมปัญญาบดี)

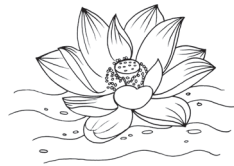
อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารบัญ

อนุโมทนากถา.....	๔	๕. ตำนานธชัคคปริตร.....	๓๙
ประวัติพระปริตร.....	๗	- บทชัคคปริตร.....	๔๐
อานิสงส์พระปริตร.....	๙	- ธชัคคปริตร.....	๔๐
มหานมัสการ.....	๑๐	๖. ตำนานอาฎานาฎิยปริตร.....	๕๐
ไตรสรณคมน์.....	๑๑	- บทชัคคอาฎานาฎิยปริตร.....	๕๑
สมาทานศีล ๕.....	๑๒	- อาฎานาฎิยปริตร.....	๕๑
ตำนานชุมนุมเทวดา.....	๑๓	๗. ตำนานอังกุลิมาลปริตร.....	๕๗
ชุมนุมเทวดา.....	๑๔	- บทชัคคอังกุลิมาลปริตร.....	๕๗
พระปริตร		- อังกุลิมาลปริตร.....	๕๘
๑. ตำนานรัตนปริตร.....	๑๖	๘. ตำนานโพชฌังคปริตร.....	๕๘
- บทชัคครัตนปริตร.....	๑๗	- บทชัคคโพชฌังคปริตร.....	๖๐
- รัตนปริตร.....	๑๘	- โพชฌังคปริตร.....	๖๐
๒. ตำนานเมตตปริตร.....	๒๖	ตำนานเทวดาอุยโยชนคาถา.....	๖๒
- บทชัคคเมตตปริตร.....	๒๘	- เทวดาอุยโยชนคาถา.....	๖๒
- เมตตปริตร.....	๒๘	ตำนานปัตติทานคาถา.....	๖๔
๓. ตำนานขันธปริตร.....	๓๒	- ปัตติทานคาถา.....	๖๔
- บทชัคคขันธปริตร.....	๓๒	รายนามผู้ร่วมจัดพิมพ์.....	๖๖
- ขันธปริตร.....	๓๓		
๔. ตำนานโมรปริตร.....	๓๕		
- บทชัคคโมรปริตร.....	๓๗		
- โมรปริตร.....	๓๗		

ประวัติพระปรีต

พระปรีต แปลว่า เครื่องคุ้มครอง คือ คุ้มครองป้องกันอันตรายภายนอก เช่น โจร ยักษ์ สัตว์เดรัจฉาน และป้องกันอันตรายภายในคือโรคภัยไข้เจ็บ อานิสงส์ที่ได้รับจากการสวดพระปรีตนี้เกิดจากอานุภาพของพระรัตนตรัยและเมตตา เพราะพระปรีตกล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัยและการเจริญเมตตาภาวนา ฉะนั้น ผู้หมั่นสาธยายพระปรีตจึงได้รับผลานิสงส์ต่างๆ เช่น ประสบความสวัสดิ ความเจริญรุ่งเรือง ได้รับชัยชนะ แคล้วคลาดจากอุปสรรคอันตราย มีสุขภาพอนามัยดี และมีอายุยืน ดังพระพุทธดำรัสว่า

“เธอจงเจริญพุทธานุสสติ ภาวนาที่ยอดเยี่ยมในภาวนาธรรม เพราะผู้เจริญภาวนานี้จะสมหวังดังมโนรถ” (ขุ. อป. ๓๒/๓๖/๙๘)

“อมนุษย์ที่ต้องการจะทำร้ายผู้เจริญเมตตา ย่อมประสบภัยพิบัติเองเปรียบเหมือนคนที่ใช้มือจับหอกคม จะได้รับอันตรายจากการจับหอกนั้น” (ส. นี. ๑๖/๒๒๗/๒๕๑)

ประโยชน์ในปัจจุบัน

ในคัมภีร์อรรถกถา มีปรากฏเรื่องอานุภาพพระปรีตคุ้มครองผู้สวด เช่นเรื่องพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นนกยูงทอง พระองค์ได้หมั่นสาธยายโมรปรีตที่กล่าวถึงคุณของพระพุทธเจ้าเป็นประจำ ทำให้แคล้วคลาดจากบ่วงที่นายพรานดักไว้ (ชา. อฎ. ๒/๓๕) และเรื่องในสมัยพุทธกาล มีภิกษุหำร้อยรูปไปเจริญภาวนาในป่า ได้ถูกเทวดารบกวจนกระทั่งปฏิบัติธรรมไม่ได้ ต้องเดินทางกลับเมืองสาวัตถี ในขณะที่นั้นพระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนเมตตปรีตที่กล่าวถึงการเจริญเมตตา ครั้นภิกษุเหล่านั้นหมั่นเจริญเมตตาภาวนา เทวดาจึงมีไมตรีจิตตอบด้วย และช่วยพิทักษ์คุ้มครองให้ภิกษุหมั่นปฏิบัติธรรมได้โดยสะดวก (สุตตนิ. อฎ. ๑/๒๒๑, ขุททก. อฎ. ๒๒๕)

นอกจากนี้ อานุภาพพระปริตรยังสามารถคุ้มครองผู้ฟังได้อีกด้วย ดังที่มีปรากฏในคัมภีร์อรรถกถาว่า ในสมัยพุทธกาล เมื่อเมืองเวสาลีประสบภัย ๓ อย่าง คือความอดอยากแร้นแค้น การเบียดเบียนจากอมนุษย์ และการแพร่ระบาดของโรค พระพุทธเจ้าได้รับนิมิตต์เสด็จไปโปรด พระองค์รับให้พระอานนท์ สวดรัตนปริตรที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย ภัยดังกล่าวในเมืองนั้นจึงได้สงบลง (ขุททก. อฎ. ๑๔๑-๔) ในอรรถกถาอีกคัมภีร์หนึ่งมีปรากฏว่า ในสมัยพุทธกาล มีเด็กคนหนึ่งจะถูกยักษ์จับกินภายใน ๗ วัน พระพุทธเจ้าจึงทรงแนะนำให้ภิกษุ สวดพระปริตรตลอดเจ็ดคืน และพระองค์ได้เสด็จไปสวดด้วยพระองค์เองใน คืนที่แปด เด็กนั้นก็สามารรถอดพ้นจากภัยพิบัติของอมนุษย์นั้นได้ มีอายุยืน ๑๒๐ ปี บิดามารดาจึงตั้งชื่อเด็กว่า **อายุวัตถนกุมาร** แปลว่า เด็กผู้มีอายุยืน เพราะรอดพ้นจากอันตรายดังกล่าว (อรรถกถาธรรมบท ๔/๑๑๓/๖)

ประโยชน์ในอนาคต

เมื่อพระพุทธเจ้าพระนามว่า **ปทุมุตตระ** เสด็จไปโปรดโกสิยชฎิลที่ ภูเขานิสกะ ชฎิลตนนั้นได้พบพระองค์แล้วเกิดโสมนัสปราโมทย์ นำดอกไม้มา ประดับเป็นอาสนะที่ประทับ พระพุทธเจ้าได้ประทับนั่งเข้าผลสมาบัติในที่นั้น ตลอดเจ็ดวัน โกสิยชฎิลได้ยื่นประณมมือระลึกถึงพระพุทธคุณตลอดเจ็ดวันเช่นกัน กุศลที่เกิดจากการระลึกถึงพระพุทธคุณนี้ ทำให้โกสิยชฎิลเกิดเป็นเทพบุตรใน สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ๓ หมื่นกัป เป็นท้าวสักกะจอมเทพ ๘๐ ชาติ เป็นพระเจ้า จักรพรรดิ ๑,๐๐๐ ชาติ เป็นพระราชนับชาติไม่ถ้วน ในระหว่างนี้เมื่อเกิดเป็น มนุษย์ก็เป็นเศรษฐีมีทรัพย์ และไม่เคยไปเกิดในอบายภูมิ ในภพสุดท้ายได้ออกบวชเป็นพระภิกษุ ท่านปรากฏนามว่าพระสุภูติเถระ ได้รับตำแหน่งเอตทัคคะ ผู้เป็นเลิศในการเจริญสมาธิประกอบด้วยเมตตาและเป็นทักษิโณยบุคคล (ขุ. อป. ๓๒/๑-๕๑/๙๔-๙)

อานิสงส์พระปริตร

โบราณจารย์ได้รวบรวมอานิสงส์ของพระปริตรไว้ดังนี้ คือ

๑. **รัตนปริตร** ทำให้ได้รับความสวัสดิ
และพ้นจากอุปสรรคอันตราย
๒. **เมตตปริตร** ทำให้หลับเป็นสุข, ตื่นเป็นสุข, ไม่ฝันร้าย,
เป็นที่รักของมนุษย์และอมมนุษย์ทั้งหลาย, เทพพิทักษ์รักษา, ไม่มีภัยอันตราย,
จิตเกิดสมาธิง่าย, ใบหน้าผ่องใส, มีสิริมงคล, ไม่หลงสติในเวลาเสียชีวิต และ
เกิดเป็นพรหมเมื่อบรรลุมุตตาฉาน
๓. **ขันธปริตร** ป้องกันภัยจากอสรพิษและสัตว์ร้ายอื่นๆ
๔. **โมรปริตร** ป้องกันภัยจากผู้คิดร้าย
๕. **ธชัคคปริตร** ทำให้พ้นจากอุปสรรคอันตราย และการ
ตกจากที่สูง
๖. **อาภานาภियปริตร** ป้องกันภัยจากอมมนุษย์ ทำให้มีสุขภาพดี
และมีความสุข
๗. **อังกุติมาลปริตร** ทำให้คลอดบุตรง่าย และป้องกันอุปสรรค
อันตราย
๘. **โพชฌังคปริตร** ทำให้มีสุขภาพดี มีอายุยืน และพ้นจาก
อุปสรรคทั้งปวง

พระปริตรธรรม

มหานมกการ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาค ผู้ไกลจากกิเลส

ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง พระองค์นั้น

[๓ ครั้ง]

โบราณจารย์เรียกบทนี้ว่า **มหานมกการ** คือ บทนอบน้อมที่สำคัญยิ่ง (สังกัสนิติ ปทมาลา หน้า ๒๑๗) เนื่องจากเป็นบทแรกที่ชาวพุทธนิยมสวด นอบน้อม พระพุทธเจ้า อันที่จริง บทนี้เป็นคำอุทานที่เปล่งออกด้วยปีติอัน ดึ่มด่ำในพระพุทธรูป ในสมัยพุทธกาลมีบุคคลหลายคนที่เปล่งอุทานคำนี้ เพื่อนอบน้อมพระพุทธเจ้า เช่น ท้าวสักกะ, พราหมณ์พริหมายู, พราหมณ์ อารามทัณฑะ และนางธัญญชานี เป็นต้น,

บางอาจารย์มีมติว่า เทพ ๕ ตนกล่าวบทนี้เป็นเบื้องแรก คือ สาดาศิริ- เทพกล่าวว่า **นโม**, อสุรินทราหูกล่าวว่า **ตสฺส**, ท้าวจาดุมหาราชกล่าวว่า **ภควโต**, ท้าวสักกเทวราชกล่าวว่า **อรหโต**, ท้าวมหาพรหมกล่าวว่า **สมมา- สมพุทธสฺส** ดังที่คัมภีร์กัจจายนเภทนวกฎีกา (หน้า ๑๐๔) กล่าวว่า

สาดาศิริ นโม ยกฺโข

ตสฺส จ อสุรินทโก

ภควโต มหาราชา

สกุโก จ อรหโต ตถา

สมมาสมพุทธ พุรหฺมา จ

เอเต ปญฺจ ปติฏฺฐิตา.

อย่างไรก็ตาม บัณฑิตทั้งหลายไม่ยอมรับมตินี้ เพราะไม่มีหลักฐานอ้างอิง ในพระบาลีและอรรถกถา ทั้งในพระบาลีก็ปรากฏว่าเป็นคำอุทานที่บุคคลคน เดียว เปล่งออก (พระปริตรแปลใหม่ ฉบับพม่า หน้า ๓๙)

ไตรสรณคมน์

พุทฺธัง สาระณัง กัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้าเป็นที่พึ่ง

ธัมมํ สาระณัง กัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง

สังฆํ สาระณัง กัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง

ทฺถิยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้าเป็นที่พึ่ง

ทฺถิยัมปิ ธัมมํ สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง

ทฺถิยัมปิ สังฆํ สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง

ตฺถิยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้าเป็นที่พึ่ง

ตฺถิยัมปิ ธัมมํ สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นที่พึ่ง

ตฺถิยัมปิ สังฆํ สาระณัง กัจฉามิ.

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง

ไตรสรณคมน์ คือ การเข้าถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่ง ผู้ที่จะปฏิญาณตนว่าเป็นชาวพุทธต้องกล่าวคำนี้ การกล่าวสามครั้งในที่นี้เป็นการย้ำความซึ่งเป็นประเพณีของชาวอินเดียในสมัยก่อน เปรียบเหมือนการกล่าวบทว่า นะโม สามครั้ง บางท่านมีมติว่า “การกล่าวบทว่า นะโม สามครั้งนั้นเพื่อให้บรรลุนิคมสมาธิ, อุปะการสมาธิและอัปปนาสมาธิตามลำดับ” ความเห็นนี้ไม่ตรงตามคัมภีร์วิสุทธิมรรค (เล่ม ๑ หน้า ๑๑๙) ที่แสดงว่าพุทธานุสติกรรมฐานก่อให้เกิดอุปะการสมาธิเท่านั้น

การสมาทานศีลที่กล่าวในที่นี้ เป็นการสมาทานแยกทีละสิกขาบท แต่ผู้สมาทานอาจสมาทานรวมว่า **ปัญจังคะสะมันนาคะตัง สีลัง สะมาதியามิ** (ข้าพเจ้าขอสมาทานศีลที่ถึงพร้อมด้วยองค์ห้า) พระอรรถกถาจารย์ได้แสดงมติของอาจารย์บางท่านว่า “ในการสมาทานรวมนี้ ถ้าผิดศีลข้อใดข้อหนึ่ง นับว่าศีลข้ออื่นได้ขาดด้วย เพราะเจตนางดเว้นเกิดครั้งเดียวในเวลาสมาทาน แต่ในการสมาทานแยกกัน ถ้าผิดศีลข้อใดข้อหนึ่ง นับว่าศีลข้อนั้นขาด ศีลข้ออื่นไม่ขาด เพราะเจตนางดเว้นเกิดห้าครั้งในเวลาสมาทาน” (ขุททก. อฎ. ๒๐)

ผู้เข้าถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่งโดยกล่าวว่า **พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ** เป็นต้นแล้ว อาจไม่ต้องสมาทานศีลอีก เพราะจัดว่าถือศีลแล้วด้วยความเลื่อมใสที่เกิดในขณะนั้น เนื่องจากศีลมี ๕ ประเภทคือ ปกตศีล (ศีลโดยปรกติ), สมาทานศีล (ศีลที่เกิดจากการสมาทาน), จิตตปสาทะ (ศีลที่เกิดจากจิตเลื่อมใส), สมณะ (ศีลที่เกิดจากสมณะ) และวิปัสสนา (ศีลที่เกิดจากวิปัสสนา) ตามที่กล่าวในเนตติปกรณ์ (หน้า ๑๙๐)

สมาทานศีล ๕

ปาณาติปาตา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท ที่งดเว้นจากการฆ่าสัตว์

อะทินนาทานา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท ที่งดเว้นจากการลักทรัพย์

กาเมสุมิจฉาจารา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท

ที่งดเว้นจากประพฤตินิดในกาม

มุสวาทา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท ที่งดเว้นจากการพูดเท็จ

สุราเมระยะมัจชะปะมาทัญญานา เวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท ที่งดเว้นจากการดื่มของเมา
คือสุราเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาท

ตำนานชุมนุมเทวดา

บทสวดชุมนุมเทวดา กล่าวถึงการอัญเชิญเทวดามาประชุมฟังพระปริตรที่จะสวด แสดงไมตรีจิตหวังให้เทวดามีสุข ปราศจากทุกข์ และขอให้เทวดาคุ้มครองชาวโลกให้พ้นภัย บทสวดนี้เป็นบทที่โบราณจารย์ประพันธ์ขึ้น คาถาที่ ๑ ไม่มีปรากฏในคัมภีร์ปริตตฎีกาที่พระเดชพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ป.ศ. ๒๑๕๓ เพราะคัมภีร์นั้นได้อธิบายความตั้งแต่ประโยคที่ ๒ ดังนั้น จึงสันนิษฐานว่า คาถาแรกได้รับการประพันธ์ขึ้นหลัง พ.ศ. ๒๑๕๓ ผู้รู้บางท่านกล่าวว่า คาถาเหล่านี้ประพันธ์ที่ประเทศศรีลังกา โดยพระอรหันต์ผู้พำนักอยู่ในนิทายมมหาวิหาร (พระปริตรแปลใหม่ ฉบับพม่า หน้า ๔๑)

ชุมนุมเทวดา

๑. สมนันตา จักกะวาเพสุ อัคราคัจฉันตุ เทเวตา
 สัทธัมมัง มุนิราชัสสะ สุณันตุ สักกะโมกขะกัง.

ขออัญเชิญเทวดาในจักรวาลทั้งหลายโดยรอบมาสู่สถานที่นี้
 ฟังพระสัทธรรมของพระจอมมุนี ซึ่งชี้ทางสวรรค์และนิพพาน

๒. ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัง ภาทันตา.

ท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

[๓ ครั้ง]

๓. สัพเพสุ จักกะวาเพสุ ยักขา เทวา จะ พุรัหุมะโน
 ยัง อัมเหหิ กะตัง ปุญญัง สัพพะสัมปัตติสาธะกัง.

๔. สัพเพ ตัง อะนุโมทิตฺวา สมะคคา สาสะเน ระตา
 ปะมาทะระหิตา โหนตุ อารักขาสู วิเสสะโต.

ขออัญเชิญยักษ์ เทวดา พรหมทั่วทุกจักรวาล ร่วมอนุโมทนา
 บุญที่เราได้กระทำ ที่สามารถยังสิ่งทั้งปวงให้สำเร็จได้ ขอท่านเหล่านั้น
 จงเป็นผู้สมานฉันท์ยินดีในพระศาสนา และเป็นผู้ไม่ประมาท ตั้งใจ
 ปกป้องรักษา [ชาวโลก] เกิด

๕. สาสะนัสสะ จะ โลกัสสะ วุฑฒิ ภาวะตุ สัพพะทา
 สาสะนัมปิ จะ โลกัญจะ เทวา รักขันตุ สัพพะทา.

ขอความเจริญจงมีแก่พระศาสนาและชาวโลกเสมอ ขอเทวดาจง
 รักษาพระศาสนาและชาวโลกเสมอเกิด

๖. สัทธิง โหนตุ สุชี สัพเพ ปะริวารเหอิ อัตตะโน

อะนีมา สุขะนา โหนตุ สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ.

ขอท่านทั้งปวงเหล่านั้นพร้อมหมู่ญาติทั้งหมดและบริวารของตน
จงเป็นผู้มีความสุข ปราศจากทุกข์ และมีใจเบิกบานเถิด

๗. ราชะโต वा โจระโต वा มนะุสสะโต वा อะมะนะุสสะโต
วา อักคิโต वा อุทะกะโต वा ปีศาจะโต वा ขาณุกะโต वा
กัณฐะกะโต वा นักขัตตะโต वा ชะนะปะทะโรคะโต वा
อะสัทธัมมะโต वा อะสัททิภูตฺติโต वा อะสัพปุริสะโต वा จัณทะ
หัตถิ อัสสะ มิคะ โคณะ กุกกุระ อะหิ วิจจิกะ มะณิสัพปะ
ทีปี อัจฉะ ตะรังฉะ สุกะระ มะหิงสะ ยักขะ รักขะสาทีหิ
นानาภะยะโต वा นานาโรคะโต वा นานาอุปัทวะโต वा
อารักขัง คัณ्हันตุ.

ขอชาวโลกจงได้รับการคุ้มครองจากอันตรายที่เกิดจากพระราชา
โจร มนุษย์ อมนุษย์ ไฟ น้ำ ปีศาจ ต่อไม้ หนาม เคราะห์ร้าย
โรคระบาดในถิ่นมนุษย์ ความประพฤติของคนทราม ความเห็นผิด
คนร้าย ช้าง ม้า กวาง วัว สุนัข ภู แมงป่อง ภูเขี้ยว เสือดาว หมี
หมาป่า หมู กระบือ ยักษ์ รากษสเป็นต้น ที่ดุร้าย ภัยอันตราย โรค
และอุปัทวะต่างๆ

ตำนานรัตนปริตร

รัตนปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย แล้วอ้างคุณนั้นมา พิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ มีประวัติเล่าว่า ในสมัยหนึ่ง เมืองเวสาลีเกิด ฝนแล้ง ขาดแคลนอาหาร มีคนอดอยากล้มตายมากมาย ชากศพญโกโยนทิง นอกเมือง พวกอมนุษย์ได้กลิ่นศพก็พากันเข้ามาในเมือง ทำอันตรายคนให้ ตายมากขึ้น และยังเกิดอหิวาตกโรคระบาดอีกด้วย ทำให้เมืองเวสาลีประสบภัย ๓ อย่าง ได้แก่ ทุพภิกขภัย คือ ข้าวยากหามากแพง, อมนุสสภัย คือ อมนุษย์ และโรคภัย คือ โรคระบาด

ในขณะนั้นชาวเมืองดำริว่า เมืองนี้ไม่เคยเกิดภัยพิบัติเช่นนี้ถึง ๗ รัชสมัย จึงกราบทูลเจ้าผู้ครองนครว่า ภัยนี้อาจเกิดจากการที่พระองค์ไม่ทรงธรรม เจ้าผู้ครองนครจึงมีรับสั่งให้ชาวเมืองประชุมกันพิจารณาหาโทษของพระองค์ แต่ชาวเมืองไม่สามารถพิจารณาหาโทษได้ ทั้งหมดจึงปรึกษากันว่าควรจะ นิมนต์ศาสดาองค์หนึ่งมาดับทุกข์ภัยนี้ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์เดียรถีย์ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์พระพุทธรเจ้า ในที่สุดทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่า ควรนิมนต์พระพุทธรเจ้าให้เสด็จมาโปรด ดังนั้น จึงได้ส่งเจ้าลิจจวีสองพระองค์ มาทูลนิมนต์เพื่อระงับภัยพิบัตินั้น

เมื่อพระพุทธรองค์เสด็จถึงเมืองเวสาลี พระอินทร์พร้อมด้วยเทพบริวาร เป็นอันมากได้มาเฝ้าในสถานที่นั้น ทำให้พวกอมนุษย์ต้องหลบหนีออกจากเมือง จากนั้นพระพุทธรองค์ทรงสอนพระปริตรนี้แก่พระอานนท์ และรับสั่งให้ท่านสาธยาย รอบเมืองที่มีกำแพงสามชั้นตลอดสามยาม พวกอมนุษย์ที่ยังเหลืออยู่ได้หลบหนี ไปหมด เพราะกลัวอำนาจภาพพระปริตร ครั้นอมนุษย์หนีไปและโรคระบาดสงบลงแล้ว ชาวเมืองได้มาประชุมกันที่ศาลากลางเมือง และได้นิมนต์พระพุทธรองค์ เสด็จมายังเมืองนี้ ในเวลานั้นพระพุทธรองค์ได้ตรัสรัตนปริตรนี้แก่พุทธบริษัท ที่มาประชุมกันในที่นั้น (ขุททก. อฎ. ๑๔๑-๔)

อนึ่ง สามคาถาสุดท้าย คือคาถา ๑๖, ๑๗, ๑๘ เป็นคาถาที่พระอินทร์ตรัส

ขึ้นเองโดยดำริว่า พระพุทธเจ้าทรงกระทำให้ชาวเมืองประสบสุข โดยอ้างสัจวาจา ที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย เราก็ควรจะกระทำให้ชาวเมืองประสบสุข โดยอ้างคุณของพระรัตนตรัยเช่นกัน ฉะนั้น พระอินทร์จึงได้ตรัสสามคาถาเหล่านั้น (ขุพุทธก. อฎฐ. ๑๗๒)

บทชัตรัตนปริตร

ปะณิธานะโต ปัญญาเย ตะถาคะตัสสะ ทะสะปาระมิโย,
 ทะสะ อุปะปาระมิโย, ทะสะ ปะระมัตตะปาระมิโย, ปัญจะ
 มะหาปะริจจาเค, โลกัตตะจะริยา ญาตัตตะจะริยา พุทธัตถ-
 จะริยาติ ทิสโส จะริยาโย, ปัจฉิมะภะเว กัปปะโวกกันติง,
 ชาติง, อะภินิกขะมะนัง, ปะชานะจะริยัง, โโพธิปัลลังเก มาระ-
 วิชะยัง, สัพพะปัญญัตถุญญาณัปปะฏิเวธัง, รัมมะจักกัปปะวัตตะนัง,
 นะวะะ โลกุตตะระรัมเมติ สัพเพปิเม พุทธะคุณ อ้าวัชเชตวา
 เวสาลิยา तीสุ ปาการันตะเรสุ ตियามะรัตติงะ ปะริตตัง กะโรนโต
 आयัสฺมา อานันทัตเตโร วิยะ การุญญะจิตตัง อุปัญญาเปตวา

๑. โภกฺกิสสะตะสะหัสเสสุ จักกะวาเพสุ เทวะตา
 ยัสสาณัง ปะภิกฺกัณ्हันติ ยัญจะ เวสาลิยา ปุเร.
๒. โรคามะนุสสะทุพภิกขะ สัมภุตตัง ติวิธัง ภะยัง
 จิปปะมันตะระธาเปสิ ปะริตตัง ตัง ภะณามะเห.

เหล่าเทวดาในแดนโภกฺกัจักรวาลยอมรับอำนาจของพระปริตรที่
 สามารถขจัดภัย ๓ ประการ คือ ความเจ็บป่วย อมนุษย์ และ
 ไข้วยากหมากแพง ให้หมดไปโดยพลัน ขอเราทั้งหลายจงตั้งอยู่

ในการอุณยจิตร่วมกันสวดพระปริตร เหมือนท่านพระอานนท์เจริญพระพุทธรูปที่พระตถาคตทรงบำเพ็ญนับแต่ทรงตั้งปณิธานทั้งปวง เหล่านี้ คือ บารมี ๑๐, อุปปบารมี ๑๐, ปรมัตถบารมี ๑๐, การบริจาคใหญ่ทั้ง ๕, จริยาวัตร ๓ อันจำแนกเป็นการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อโลก ญาติ และความเป็นพระพุทธรเจ้า, การเสด็จลงสู่พระครุโกทร ในภพสุดท้าย, การประสูติ, การเสด็จออกมหาภิเนษกรรม, การบำเพ็ญเพียร, การเอาชนะพญามารเหนือพระโพธิบัลลังก์, การตรัสรู้ พระสัมพันธัญญุตญาณ, การหมั่นงล้อธรรม และพระโลกุตระธรรม ๘ เมื่อพระอานนท์เจริญพระพุทธรูปดังนี้แล้ว ได้สาธยายพระปริตร ภายในกำแพงทั้ง ๓ ชั้นของเมืองเวสาลี ตลอดยามทั้ง ๓ แห่งราตรี

รัตนปริตร

๑. ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ

ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข

สัพเพวะ ภูตา สุขะนา ภาวันตุ

อะโถปิ สักกัจจะ สุณันตุ ภาสีตัง.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกันอยู่ในที่นี้ทั้งหมด จงเป็นผู้เบิกบานใจ รับฟังถ้อยคำด้วยความเคารพเถิด

๒. ตัสมา หิ ภูตา นิสาเมอะ สัพเพ

เมตตัง กะโรอะ มานุสียา ปะชาเย

ทิวา จะ รัตโต จะ หารันติ เย พะลิง

ตัสมา หิ เน รักขะอะ อัมปะมัตตา.

ดังนั้น ขอเทวดาทั้งปวงจงฟังข้าพเจ้า จงมีเมตตาจิตใน
หมู่มนุษย์ เพราะเขาเช่นพลีกรรมทั้งกลางวันและกลางคืน ท่านจง
อย่าประมาท คຸ້ມครองพวกเขาด้วยเถิด

๓. ยังกิณฺจ วิตตัง อิธะ วา หุรััง วา
สັคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สะมัง อັตถิ ตะถาตะเตนะ
อิทัมปิ พุทฺธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวັตถิ โหตุ.

ทรัพย์ในโลกนี้ หรือโลกอื่น หรือรัตนอันประณีตในสวรรค์
มีสิ่งใดที่จะเสมอกับพระตถาคตนั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอัน
ประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดี

๔. ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทฺชณะกา สักฺขะมุณี สะมาหิโต
นะ เตะนะ รัมเมนะ สะมัตถิ กิณฺจ
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวັตถิ โหตุ.

พระศากยมุนีผู้มีพระทัยตั้งมั่น ทรงบรรลุนิพพานอันสิ้นกิเลส
ปราศจากราคะ ไม่ตาย และประณีต มีสิ่งใดที่จะเสมอด้วยพระธรรม
นั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระธรรม ด้วย
สัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดี

๕. ยัง พุทธะเสฏโฐ ประวิวัฒนะยี สุจิง
 สะมาธิมานันตะริกัณญะมาหุ
 สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
 อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐทรงสรรเสริญสมาธิอันผ่องแผ้ว
 นักปราชญ์ทั้งหลายสรรเสริญสมาธิอันประเสริฐที่ให้ผลทันที มีสิ่งใด
 ที่จะเสมอด้วยสมาธินั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของ
 พระธรรม ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดิ

๖. เย ปุคคะลา อัญญะ สะตัง ปะสัตถา
 จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
 เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สาวะกา
 เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระสาวกของพระสุคตเจ้า ผู้เป็นพระอริยบุคคล ๘ จำพวก
 อันแบ่งเป็น ๔ คู่ ที่สัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญ ท่านเหล่านั้นเป็นผู้
 ควรแก่ทักษิณาทาน ทานที่ถวายแก่พระอริยบุคคลเหล่านั้นมีผลมาก
 ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจง
 มีความสวัสดิ

๗. **เย สุปปะยุดตา มะนะสา ทัพเพนะ
 นิกคามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
 เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
 ลัทธา มุธา นิพพุติง ญญชะมานา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.**

พระอรหันต์ผู้บำเพ็ญเพียรด้วยจิตอันเข้มแข็งในพระศาสนา
 ของพระโคตม เป็นผู้ปราศจากกิเลส ผู้เข้าถึงอมตธรรม ผู้บรรลุ
 พระนิพพาน และผู้แสวงสันติสุขเอง ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐ
 ของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดิ์

๘. **ยะถินทะขีโล ปะฐะวิสสิโต สिया
 จะตุพภิ วาเตภิ อะสัมปะกัมปิโย
 ตะถูปะมัง สัปปุริสัง ะทามิ
 โย อะริยะสัจจานิ อะเวจจะ ปัสสะติ
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.**

พระตถาคตตรัสเปรียบสัตบุรุษผู้เห็นแจ้ง เข้าถึงพระอริยสัจสี่
 ว่าเหมือนกับเสาใหญ่ปักลงดิน อันไม่ไหวติงเพราะแรงลมทั้งสี่ด้าน
 ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมี
 ความสวัสดิ์

๕. **เย อริยะะสัจจาณี วิภาวะยันติ
 กัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานี
 กิณฺญาปี เต โหนติ ภูสํ ปะมัตตา
 นะ เต ภาวัง อัญฺฐะมะมาทียันติ
 อิทัมปี สํเข ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.**

บุคคลเหล่าใดเจริญอริยสัจสี่ ที่พระพุทธเจ้าผู้ทรงพระปัญญาอันลึกซึ้งตรัสไว้ดีแล้ว แม้ว่าท่านเหล่านั้นยังเป็นผู้หลงเพลินอย่างมากอยู่ แต่ท่านก็จะไม่เกิดในชาติที่แปดอีก ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสวัสดิ์

๑๐. **สะหาวัสสะ ทัสสะนะสัมปะทาเย
 ตะยัสสุ ฐัมมา ชะหิตา ภาวันติ
 สักกายะทีฏฺฐิ วิจิกิจฉิตฺตฺยจะ
 สีสัพพะตัง วาปี ยะทัตถิ กิณฺจิ.**

ท่านเหล่านั้นคือพระโสดาบันผู้ละสังโยชน์ ๓ ประการ ได้แก่ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลัพพตปรามาส ละกิเลสอื่น ๆ ได้ในขณะที่ให้เห็นธรรม

๑๑. **จะตุหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต
 ัจจาภิฐานานิ อะภัพพะ กาทุง
 อิทัมปี สํเข ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.**

ท่านเหล่านั้นเป็นผู้พ้นแล้วจากอบายทั้ง ๔ ไม่กระทำความ
อันไม่สมควร ๖ ประการ [คือ อนันตริยกรรม ๕ และการนับถือศาสนา
อื่น] ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสังฆวาจา
ของงมีความสวัสดิ

๑๒. กิณฺจปิ โส กัมมะ กะโรติ ปาปะกัง

กาเยนะ วาจา อุทเท เจตะสา वा
อะภัพพะ โส ตัสสะ ปะฏิจจะทาเย
อะภัพพะตา ทิฏฐุปะทัสสะ วุตตา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ.

แม้ว่าท่านเหล่านั้นยังทำความผิดด้วยกาย วาจา หรือใจ
อยู่บ้างก็ตาม แต่ท่านก็ไม่ปกปิดความผิดนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า
ผู้เห็นพระนิพพานเป็นผู้ไม่ปกปิดความผิด ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอัน
ประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสังฆวาจาของงมีความสวัสดิ

๑๓. วนัปปะคุมเพ ยะธา สุสตีตักเค

คิมหะนมะเส ปะฐะมัสสุมิง คิมเห
ตะถูปะมัง ฐัมมะวะรัง อะเทสะยิ
นิพพานะคามิง ปะระมัง หิตายะ
อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ.

พุ่มไม้ในป่าที่แตกยอดอ่อนในเดือนต้นแห่งคิมหันตฤดู มีความงามฉันใด พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมให้ถึงพระนิพพาน เพื่อประโยชน์สูงสุด มีความงามฉันนั้น ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอัน ประเสริฐของพระธรรม ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสุข

**๑๔. ะโร ะรัญญ ะระโท ะราหะโร
อะนุตตะโร ัมมะวะรัง อะเทสะยิ
อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.**

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงรู้แจ้งพระนิพพานอันเลิศ ทรงประทานธรรมอันยอดเยี่ยม ทรงแนะนำข้อปฏิบัติที่ดี พระองค์ ผู้ไม่มีใครยิ่งกว่า ทรงแสดงธรรมอันสูงสุดแล้ว ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอัน ประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสุข

**๑๕. จีณัง ปุราณัง นะวะ นัตถิ สัมภะวัง
วิรัตตะจิตตายะติเก ะวะสุมิง
เต จีณะพีชา อะวิรูปหิฉันทา
นิพพันติ ธีรา ยะถายัง ปะทีโป
อิทัมปิ สัจเจนะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.**

พระอรหันต์ผู้สิ้นเชื้อแล้ว ไม่ยินดีภพอีก มีจิตหน่ายภพเบื้อง หน้า สิ้นกรรมเก่า ปราศจากกรรมใหม่ที่จะส่งไปเกิดอีก ท่านเหล่านั้น เป็นปราชญ์ ดับสิ้นไปเหมือนประทีปดวงนี้ ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอัน ประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสัจวาจานี้ ขอจงมีความสุข

๑๖. ยานีระ ภูตานิ สมะคะตานิ

**ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.**

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกันอยู่
ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระพุทธเจ้าผู้เสด็จไปอย่างงาม อันเทวดา
และมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอจงมีความสวัสดิ์

๑๗. ยานีระ ภูตานิ สมะคะตานิ

**ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
ธัมมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.**

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกันอยู่
ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระธรรมอันเป็นไปอย่างงาม อันเทวดา
และมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอจงมีความสวัสดิ์

๑๘. ยานีระ ภูตานิ สมะคะตานิ

**ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
สังฆัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.**

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุมกันอยู่
ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระสงฆ์ผู้ดำเนินไปอย่างงาม อันเทวดา
และมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ขอจงมีความสวัสดิ์

ตำนานเมตตปริตร

เมตตปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงการเจริญเมตตา มีประวัติว่า สมัยหนึ่งเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดพระเชตุวัน กรุงสาวัตถี มีภิกษุ ๕๐๐ รูปเรียนกรรมฐานจากพระพุทธองค์แล้ว เดินทางไปแสวงหาสถานที่ปฏิบัติธรรม พวกท่านได้มาถึงไพรสณฑ์แห่งหนึ่ง ประจักษ์กันว่าสถานที่นี้เหมาะสมแก่การเจริญสมณธรรม จึงตกลงใจอยู่จำพรรษาในที่นั้น ชาวบ้านก็มีจิตศรัทธาสร้างกุฏิถวายให้พำนักรูปละหลัง และอุปัฏฐากด้วยปัจจัยสี่มิให้ขาดแคลน

เมื่อฝนตกพวกท่านจะเจริญกรรมฐานที่กุฏิ ครั้นฝนไม่ตกก็จะมาปฏิบัติที่โคนไม้ รุกขเทวดาที่สิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้ไม่สามารถอยู่ในวิมานได้ เพราะผู้ทรงศีลมาอยู่ใต้วิมานของตน จึงต้องพาบอุทรธิดาลงมาอยู่บนพื้น เบื้องแรกคิดว่าพวกภิกษุคงจะอยู่ชั่วคราว ก็ทนรออยู่ชั่วคราว แต่เมื่อรู้ว่ามาจำพรรษาตลอดสามเดือน จึงเกิดความไม่พอใจ คิดจะขับไล่ให้กลับไปในระหว่างพรรษา ฉะนั้นจึงพยายามหลอกหลอนด้วยวิธีต่างๆ เช่น สำแดงรูปร่างที่น่ากลัว ร้องเสียงโหยหวน ทำให้ได้รับกลิ่นเหม็นต่างๆ

พวกภิกษุหวาดหวั่นตกใจต่ออารมณ์ที่น่ากลัวเหล่านั้น ไม่สามารถจะปฏิบัติธรรมได้โดยสะดวก จึงปรึกษากันว่าไม่ควรจะอยู่ในสถานที่นี้ต่อไป ควรจะกลับไปจำพรรษาหลังในสถานที่อื่น จากนั้นจึงรีบเดินทางกลับโดยไม่บอกลาชาวบ้าน เมื่อมาถึงวัดพระเชตุวันได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าแล้วกราบทูลให้ทรงทราบเรื่องนี้ แต่พระพุทธองค์ทรงเล็งเห็นว่าสถานที่เดิมเหมาะสมกับภิกษุเหล่านี้มากกว่าที่อื่น จึงทรงแนะนำให้พวกท่านกลับไปสถานที่นั้น พร้อมกับตรัสสอนเมตตปริตรเพื่อเจริญเมตตาแก่รุกขเทวดา

เมื่อพวกภิกษุได้เรียนเมตตปริตรจากพระพุทธเจ้าแล้ว จึงเดินทางกลับไปยังสถานที่เดิม ก่อนจะเข้าสู่ราวป่า พวกท่านได้เจริญเมตตาโดยสาธยายพระปริตรนี้ อานุภาพแห่งเมตตาทำให้รุกขเทวดามีจิตอ่อนโยน มิไม่ตรี จึงไม่เบียดเบียนเหมือนก่อน ทั้งยังช่วยปรนนิบัติและคุ้มครองภัยอื่นๆ อีกด้วย

ภิกษุเหล่านั้นได้พากันเพียรเจริญเมตตาภาวนา แล้วเจริญวิปัสสนาภาวนาต่อมา โดยใช้เมตตาเป็นบทแห่งวิปัสสนา ทุกรูปได้บรรลุอรหัตผลภายในพรรษา นั้น (สุตตนิ. อฎ. ๑/๒๒๑, ขุททก. อฎ. ๒๒๕)

เมตตปริตรในหนังสือนี้ต่างจากบทสวดมนต์ฉบับไทยกับฉบับลังกาในบางที่ ผู้แปลเลือกใช้ฉบับพม่าที่เรียกว่า **ฉบับจัญญูสังคีติ** (ฉบับสังคายนาครั้งที่ ๖) ซึ่งเป็นฉบับที่พระภิกษุในนิกายเถรวาท ๕ ประเทศ คือ ไทย ลังกา พม่า ลาว และเขมร ได้ร่วมกันสังคายนาที่ประเทศสหภาพพม่า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ และมีมติเป็นสมานฉันท์ร่วมกัน

เมตตปริตรนี้เป็นคิตติคาถาที่จัดอยู่ในหมวดมาตราพฤติ ฉบับพม่าเป็นฉบับที่ถูกต้องตามกฎนั้น แต่ฉบับไทยกับฉบับลังกาไม่ตรงตามฉันทลักษณ์และหลักไวยากรณ์บาลี (ผู้เขียนจะอธิบายเรื่องนี้ในบทเพิ่มเติมท้ายเล่ม) อนึ่ง ท่านอาจารย์ธัมมานันทมหาเถระ อัครมหาบัณฑิต เจ้าอาวาสวัดท่ามะโอ จังหวัดลำปาง ได้เล่าว่า แม้พระเถระชาวลังกาผู้เชี่ยวชาญภาษาบาลี คือท่านพระพุทฺธทัตตเถระ อัครมหาบัณฑิต วัดอัคคาราม จังหวัดบาหลี ประเทศศรีลังกา ก็เคยปรารภเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ กับท่านอาจารย์ว่า เมตตปริตรฉบับพม่าถูกต้องกว่าฉบับอื่นๆ

บทขัดเมตตปริตร

๑. ยัสถานุภาวะโต ยักขา เนวะ ทัสเสนติ ภิงสะนัง
 ยัมहि เจวานุญญันโต รัตตินทิวะมะตันท์โต.
 ๒. สุขัง สุปะติ สุตโต จ ปาปัง กิณฺจิ นะ ปัสสะติ
 เอวะมาทิกุณฺเฑตัง ปะริตตัง ตัง ภาณามะ เห.^๑

เหล่าเทวดาย่อมไม่แสดงสิ่งที่น่ากลัว เพราะอานุภาพของพระปริตร
 ใด หนึ่ง บุคคลผู้ไม่เกียจคร้าน เจริญพระปริตรใดทั้งกลางวันและกลางคืน
 ย่อมหลับสบาย เมื่อหลับย่อมไม่ฝันร้าย ขอเราทั้งหลายจงสวดพระปริตร
 นั้น อันประกอบด้วยคุณอย่างนี้เป็นต้นเถิด

เมตตปริตร

๑. กะระณียะมัตถะกุสะเลนะ
 ยันตะ สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
 สักโก อุชฺฐ จะ สุหุชฺฐ จะ
 สุวะโจ จัสสะ มุฑฺฒ อะนะติมานิ.

ภิกษุผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ประสงค์จะบรรลุดแดนสงบ
 พึ่งอบรมสิกขาสาม ภิกษุนั้นพึงเป็นผู้อาจหาญ เป็นคนตรง แน่วแน่
 วาง่าย อ่อนโยน ไม่ถือตัว

^๑บางฉบับมีรูปสนธิว่า “ปริตฺตุนฺตมฺภณฺม เห” เหมือนคำว่า เอวมฺเม สุตฺ, เอตมฺมฺกฺล-
 มุตฺตมฺ เป็นต้น ความจริงรูปศัพท์ในภาษาบาลีไม่นิยมสนธิเหมือนภาษาสันสกฤต เช่นคำว่า
 สมฺมาอาชีว ที่ไม่เป็น สมฺมาชีว แม้กัจจายนไวยากรณ์ (สูตร ๒๓-๔) ก็ปฏิเสธการเชื่อม
 สนธิเพราะสระหรือพยัญชนะ แต่กฏไวยากรณ์นี้ไม่มีในภาษาสันสกฤตที่นิยมเชื่อมคำ

๒. สันตฺสสะโก จะ สุภะโร จะ
 อัปปะกิจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
 สันตินทฺริโย จะ นิปะโก จะ
 อัปปะคัพโภ กุเลสุวะนะนุคิทฺโธ.

พึงเป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจธุระน้อย ดำเนินชีวิตเรียบง่าย
 มีอินทรีย์สงบ มีปัญญารักษาตน มีการสำรวมกายวาจาใจ ไม่พัวพัน
 กับสกุลง่าย

๓. นะ จะ ชุททะมาจะเร กิณฺจิ
 เยนะ วิญญู ปะเร อุปะวะเทยฺยง
 สุจิโน วะ เขมิโน โหนตุ
 สัพพะสัตตา ภาวันตุ สุจิตัตตา.

ไม่พึงประพฤตีสั่งเล็กน้อยอะไรๆ ที่จะเป็เหตุให้ผู้รู้ตำหนิ
 [พึงแผ่เมตตาว่า] ขอสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้มีความสุขกาย สุขใจ
 ปลอดจากภัยทั้งปวงเถิด

๔. เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ
 ตะสา วา ถาวะรา วะนะวะเสสา
 ทีฆา วา เย วะ มะหันทา
 มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะณฺฐา.

สัตว์ทั้งหลายที่มีความหวาดกลัวก็ดี ที่มันคงก็ดี ทั้งหมด
 ทั้งที่มีกายยาว ใหญ่ ปานกลาง สั้น ละเอียด หรือหยาบ

๕. ทิฏฐา วา เย วะ อะทิฏฐา
 เย วะ ทูเร วะสันติ อะวิทูเร
 ภูตา วะ สัมภะเวสี วะ
 สัพพะสัตตทา ภาวันตุ สุขิตตทา.

ทั้งที่เคยเห็นหรือไม่เคยเห็น อยู่ไกลหรือใกล้ ที่เกิดแล้วหรือที่กำลังแสวงหาที่เกิด^๑ สัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น จงมีความสุขกายสุขใจเถิด

๖. นะ ปะโร ปะรัง นิคุพเพละ
 นาติมัญญะละ กัตตะจิ นะ กัญจิ
 พุยาโรสะนา ปะภุิมะสัจญะ
 นาญญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเจยยะ.

บุคคลไม่พึงหลอกลวงกัน ไม่พึงดูหมิ่นใครในที่ไหน ไม่พึงปรารถนาทุกข์แก่กันและกัน ด้วยการเบียดเบียน หรือด้วยใจมุ่งร้าย

๗. มาตา ยะธา นียัง ปุตตะ
 มายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
 เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ
 มานะสัง ภาวะเย อะปะริมาณัง.

มารดาถนอมบุตรคนเดียวของตนด้วยชีวิต ฉันใด บุคคลพึงเจริญเมตตาจิตไม่มีประมาณในสัตว์ทั้งปวง ฉันนั้น

^๑สัตว์ที่กำลังแสวงหาที่เกิด (สัมภะเวสี) คือปุถุชนกับเสกขบุคคลผู้เวียนตายเวียนเกิดอยู่ ส่วนสัตว์ที่เกิดแล้วคือพระอรหันต์ผู้จะไม่เกิดอีก

**๘. เมตตัญจะ สัพพะโลกัสมิ
 มานะสัง ภาวะเย อะปริมาณัง
 อุทัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
 อะสัมพาธัง อะเวระมะสะปิตตัง.**

บุคคลพึงเจริญเมตตาจิต อันไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต
 ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู ในสัตว์โลกทั้งหมด ทั้งในรูปภูมิเบื้องบน รูปภูมิ
 เบื้องกลาง และกามาวจรภูมิเบื้องต่ำ

**๙. ทิฏฐัง จะรัง นิสินโน วะ
 สะยาน ยาวะตาสสะ วิตะมัทโธ
 เอตัง สะติง อะธิฏฐเยยยะ
 พุรัหุมะเมตัง วิหาระมิธะ มาหุ.**

เมื่อยืน เดิน นั่ง หรือนอน พึงเป็นผู้ปราศจากความง่วง
 ต้งสติอย่างนี้ไว้ พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสการปฏิบัติเช่นนี้ว่าเป็น
 ความประพฤติอันประเสริฐในพระศาสนา

**๑๐. ทิฏฐัญจะ อะนุปะกัมมะ
 สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
 กามสุ วิเนยยะ เคธัง
 นะ หิ ชาตุคคัพพะเสยยะ ปุณะเรติ.**

บุคคลผู้นั้นจะไม่กล้ากราบความเห็นผิด เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยศีล
 ถึงพร้อมด้วยความเห็นชอบ เมื่อขจัดความยินดีในกามได้แล้ว ย่อม
 ไม่เข้าถึงการเกิดในครรภ์อีกอย่างแน่นอน

ตำนานขันธปริตร

ขันธปริตร คือ พระปริตรที่กล่าวถึงการเจริญเมตตาแก่พญานาคทั้ง ๔ ตระกูล และเจริญเมตตาแก่สรรพสัตว์ มีประวัติว่า เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดพระเชตุวัน กรุงสาวัตถี มีภิกษุรูปหนึ่งถูกงูกัด เหล่าภิกษุได้กราบทูลความนี้ แต่พระพุทธองค์ พระพุทธองค์ตรัสว่า ภิกษุนั้นถูกงูกัดเพราะไม่ได้แผ่เมตตาแก่พญานาคทั้ง ๔ ตระกูล ผู้แผ่เมตตาแก่พญานาคเหล่านั้นจะไม่ถูกงูกัด แล้วตรัสสอนให้แผ่เมตตาแก่พญานาคทั้ง ๔ ตระกูล คือ งูตระกูลวิรูปักษ์, งูตระกูลเอราบถ, งูตระกูลฉัพยาคูตร และงูตระกูลกัณหาโคดม (อง. จตุกก. ๒๑/๖๗/๘๓, วิ. จุพ. ๗/๒๕๑/๘, ขุ. ชา. (๒๗/๑๐๕/๕๖))

ในอรรถกถาชาดก (ชา. อฎ. ๓/๑๔๔) มีประวัติดังนี้ เมื่อภิกษุรูปหนึ่งถูกงูกัด พระพุทธเจ้าตรัสว่า เราตถาคตเคยสอนขันธปริตรในขณะที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ คือ เมื่อพระพุทธองค์เสวยพระชาติเป็นฤๅษีที่ป่าหิมพานต์ ได้พำนักอยู่ร่วมกับฤๅษีเป็นอันมาก ขณะนั้นมีฤๅษีตนหนึ่งถูกงูกัดเสียชีวิต จึงได้สอนขันธปริตรแก่พวกฤๅษีเพื่อป้องกันภัยจากอสรพิษ

บทขัดขันธปริตร

๑. สัพพาสีวิสะชาตินัง	ทิวพะมันตาละทัง	วียะ
ยัง นาเสติ วิสัง โฆมรัง	เสสัญจาปี	ปะริสสะยัง.
๒. อาณาเขตตัมหิ สัพพัตถะ	สัพพะทา	สัพพะปาณินัง
สัพพะโสปี นิวาเรติ	ปะริตตัง	ตัง ภาณามะ เห.

พระปริตรย่อมป้องกันพิษและอันตรายอื่นๆ ของสัตว์ทั้งปวงได้ตลอดเขตแห่งอำนาจทุกแห่งเสมอ เหมือนทิพยมนต์และโอสทธิพิทย์ที่ขจัดพิษร้ายของอสรพิษทั้งปวง ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตรนั้นเถิด

ขันธปริตร

๑. วิรุ๊ปิกเขหิ เม เมตตัง เมตตัง เอรापะเถหิ เม

ฉัพพยาปุตเตหิ เม เมตตัง เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ.

ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในฐตระกูลวิรุ๊ปิกษ์ ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิต
ในฐตระกูลเอราภต ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในฐตระกูลฉัพพยาบุตร ข้าพเจ้า
ขอแผ่เมตตาจิตในฐตระกูลกัณหาโคตม

๒. อะปาทะเกหิ เม เมตตัง เมตตัง ทูวิปาทะเกหิ^๑ เม

จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม.

ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในสัตว์ไม่มีเท้า ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิต
ในสัตว์สองเท้า ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในสัตว์สี่เท้า ข้าพเจ้าขอแผ่
เมตตาจิตในสัตว์ที่มีเท้ามาก

๓. มา มัง อะปาทะโก หิงสิ มา มัง หิงสิ ทูวิปาทะโก

มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท.

สัตว์ที่ไม่มีเท้าอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า สัตว์ที่มีสองเท้าอย่าได้
เบียดเบียนข้าพเจ้า สัตว์ที่มีสี่เท้าอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า และสัตว์
ที่มีเท้ามากอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า

๔. สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา สัพเพ ภูตา จะ เกวะลา

สัพเพ ภัทธานิ ปัสสันตุ มา กัญจิ^๒ ปาปะมาคะมา.

^๑บางฉบับมีรูปว่า ทิปาทเกหิ แต่ไม่มีสาธกที่ให้แปลง ทูวิ เป็น ทิ ห้าย ปาท ศัพท์

^๒บางฉบับมีรูปว่า กัญจิ ที่เป็นนปุงสกลิงค์ คำว่า กัญจิ แปลว่า “ใครๆ” จึงควรมีรูปเป็น
ปุงลิงค์ว่า กณฺจิจิ จึงจะตรงตามไวยากรณ์ เหมือนในเมตตปริตร (คาถา ๖) ที่ว่า นาติ-
มณฺเณถ กตฺถจิจิ น กณฺจิจิ (ไม่พึงดูหมิ่นใครในที่ไหน)

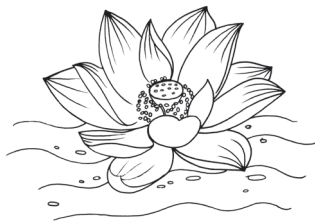
ขอสัตว์ทั้งปวง ปราณชาติทั้งปวง สัตว์ที่เกิดแล้วทั้งปวง ทั้งหมด
จงประสบความเจริญทุกผู้ ขอความทุกข์อย่าได้เข้าถึงใครๆ เลย

๕. อัปปะมาโณ พุทฺโธ, อัปปะมาโณ ฌัมโม,
 อัปปะมาโณ สังโฆ, ปะมาณะวันตานิ สะริสะปานิ,
 อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที อุณณะนาภี สะระพู มุสิกา.

พระพุทธเจ้าทรงพระคุณหาประมาณมิได้ พระธรรมทรงพระคุณ
หาประมาณมิได้ พระสงฆ์ทรงพระคุณหาประมาณมิได้ แต่สัตว์
เลื่อยคลานคือ งู แมงป่อง ตะขาบ แมงมุม ตั๊กแตน และหนู เป็นสัตว์
ที่ประมาณได้

๖. กะตา เม รักษา. กะตัง เม ปะริตตัง. ปะฎีกกะมันตุ
ภูตานิ. โสหัง นะโม ภะคะวะโต, นะโม สัตตัตถันนัง สัมมา-
สัมพุทธานัง.

ข้าพเจ้าได้คุ้มครองตนแล้ว ข้าพเจ้าได้ป้องกันตนแล้ว เหล่าสัตว์
จงหลีกไป ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระผู้มีพระภาค ขอนอบน้อม
พระสัมพุทธเจ้าทั้ง ๗ พระองค์

ตำนานโมรปริตร

โมรปริตร คือ ปริตรของนกยูง เป็นพระปริตรที่กล่าวถึงคุณของพระพุทธเจ้า แล้วน้อมพระพุทธคุณมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ มีประวัติว่า สมัยหนึ่ง ครั้นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นนกยูงทอง อาศัยอยู่บนเขาทัณฑกหิรัญบรรพต ในป่าหิมพานต์ พระโพธิสัตว์จะเพ่งดูพระอาทิตย์ในเวลาพระอาทิตย์อุทัย แล้วร่ายมนต์สาธยายสองคาถาแรกว่า **อุเทตะยง** เป็นต้น แล้วจึงออกแสวงหาอาหาร ครั้นกลับจากการแสวงหาอาหารในเวลาพระอาทิตย์อัสดง ก็เพ่งดูพระอาทิตย์พร้อมกับร่ายมนต์สาธยายสองคาถาหลังว่า **อะเปตะยง** เป็นต้น นกยูงทองจึงแคล้วคลาดจากอันตรายทุกอย่างด้วยมนต์บทนี้

วันหนึ่งพรานป่าจากหมู่บ้านใกล้เมืองพาราณสี ได้พบนกยูงทองโดยบังเอิญ จึงบอกความนั้นแก่บุตรของตน ขณะนั้นพระนางเขมาเทวีมีเหสีพระเจ้าพาราณสี ทรงพระสุมิษาว่า พระนางเห็นนกยูงทองแสดงธรรมอยู่ จึงกราบทูลพระสวามีว่าทรงประสงค์จะฟังธรรมของนกยูงทอง ท้าวเธอจึงรับสั่งให้พรานป่าสืบหาพรานป่าที่เคยได้ยินคำบอกเล่าของบิดาได้มากราบทูลว่า นกยูงทองมีอยู่จริงที่เขาทัณฑกหิรัญบรรพต ท้าวเธอจึงมอบหมายให้เขาจับนกยูงทองมาถวาย

พรานป่าคนนั้นได้เดินทางไปป่าหิมพานต์ แล้ววางบ่วงดักนกยูงทองไว้ทุกแห่งในที่แสวงหาอาหาร แม้เวลาผ่านไปถึง ๗ ปีเขาก็ยังจับไม่ได้ เพราะนกยูงทองแคล้วคลาดบ้าง บ่วงไม่แล่นบ้าง จนในที่สุดต้องเสียชีวิตอยู่ในป่านั้น ฝ่ายพระนางเขมาเทวีก็ทรงประชวรสิ้นพระชนม์ เพราะเสียดพระทัยไม่สมพระประสงค์ พระเจ้าพาราณสีจึงทรงพิโรธ ได้รับสั่งให้จารึกอักษรลงในแผ่นทองว่าผู้กินเนื้อนกยูงทองที่เขาทัณฑกหิรัญบรรพต จะไม่แก่ ไม่ตาย หลังจากนั้นไม่นาน พระองค์ก็สิ้นพระชนม์ พระราชาองค์อื่นที่ครองราชย์สืบต่อมาได้พบข้อความนั้น จึงส่งพรานป่าไปจับนกยูงทอง แต่ไม่มีใครสามารถจับได้ กาลเวลาได้ล่วงเลยไปจนเปลี่ยนพระราชาถึง ๖ พระองค์

ครั้นถึงสมัยพระราชองค์ที่ ๗ พระองค์ก็รับสั่งให้พรานป่าไปจับนกยูงทอง นั้นอีก พรานคนนั้นฉลาดหลักแหลม สังเกตการณ์อยู่หลายวันก็รู้ว่า นกยูงทอง ไม่ติดบ่วงเพราะมีมนต์ขลัง ก่อนออกหาอาหารจะทำพิธีรำยมนต์ จึงไม่มีใคร สามารถจับได้ เขาคิดว่าจะต้องจับนกยูงทองก่อนที่จะรำยมนต์ จึงได้นำนาง นกยูงตัวหนึ่งมาเลี้ยงให้เชื่อง แล้วนำไปปล่อยไว้ที่เชิงเขา โดยดักบ่วงอยู่ใกล้ๆ จากนั้นได้ทำสัญญาณให้นางนกยูงรำแพนส่งเสียงร้อง พระโพธิสัตว์เมื่อได้ยิน เสียงนางนกยูง ก็ลืมนสาธยายมนต์คุ้มครองตน เผลอตบนิ้วไปหานางนกยูงโดยเร็ว จึงติดบ่วงที่ดักไว้ ครั้นแล้วพรานป่าได้นำพระโพธิสัตว์ไปถวายพระเจ้าพาราณสี

เมื่อพระโพธิสัตว์เข้าเฝ้าพระเจ้าพาราณสีแล้ว ได้ทูลถามว่า “เพราะเหตุไร พระองค์จึงจับหม่อมฉันมา”

ท้าวเชอตรัสว่า “เพราะมีจารึกว่าผู้กินเนื้อนกยูงทอง จะไม่แก่ ไม่ตาย”

พระโพธิสัตว์ทูลว่า “ผู้กินเนื้อหม่อมฉันจะไม่ตาย แต่หม่อมฉันจะต้องตาย มิใช่หรือ”

ท้าวเชอตรัสว่า “ถูกแล้ว เจ้าจะต้องตาย”

พระโพธิสัตว์ทูลว่า “เมื่อหม่อมฉันจะต้องตาย แล้วผู้กินเนื้อหม่อมฉัน จะไม่ตายได้อย่างไร”

ท้าวเชอตรัสว่า “เพราะเจ้ามีขนสีทอง จึงทำให้ผู้กินเนื้อเจ้าไม่ตาย”

พระโพธิสัตว์ทูลว่า “หม่อมฉันมีขนสีทองก็เพราะภพก่อนเคยเกิดเป็น พระเจ้าจักรพรรดิในพระนครพาราณสีนี้ ได้รับการเบญจศีลเป็นนิตย์และชักชวน ให้ราษฎรรักษา”

จากนั้นพระโพธิสัตว์ได้ทูลเรื่องที่พระองค์เคยฝังราชรถที่ประทับของ พระเจ้าจักรพรรดิไว้ที่สระมณฑลโบกขรณี พระเจ้าพาราณสีได้รับสั่งให้ไขน้ำ ออกจากสระแล้วกู้ราชรถขึ้นมา จึงทรงเชื่อคำพระโพธิสัตว์ หลังจากนั้น พระโพธิสัตว์ได้ถวายโอวาทพระราชินีให้ดำรงอยู่ในความไม่ประมาท แล้วกลับไป ยั้งป่าหิมพานต์ตามเดิม (ชา. อฎ. ๒/๓๕)

บทחדโมรปริตร

๑. ปูเรนตัง โปธิสัมภาเร นิพพัตตัง โมระโยนียัง
 เยนะ สังวิหิตารักขัง มหาสัทตัง วะเนจระรา.
 ๒. จิรัสสัง วายะมันตาปี เนวะ สักขิงสุ คัณหิตุง
 พุริหุมะมันตันติ อักขาตัง ปะริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

นายพรานทั้งหลายเพียรพยายามอยู่นาน ก็ไม่สามารถจับ
 พระมหาสัตว์ผู้เกิดเป็นนกยูงทอง ผู้บำเพ็ญบารมีเพื่อจะบรรลुพระ
 สัพพัญญุตญาณ ผู้คุ้มครองตนอย่างดีแล้วด้วยพระปริตรใด ขอเรา
 ทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตรที่ถือว่าเป็นมนต์อันประเสริฐนั้นเถิด

โมรปริตร

๑. อุเทตะยัง จักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะละวิปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะละวิปปะภาสัง
 ตะยาชชะ คุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง.

พระอาทิตย์ผู้เป็นดวงตาของโลก ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้ เสด็จ
 อุทัยขึ้น ทรงพระรัศมีสีทองสอดส่องปฐพี ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าขอนมัสการ
 พระอาทิตย์ผู้ทรงรัศมีสีทองสอดส่องปฐพีพระองค์นั้น พระองค์ได้
 คุ้มครองข้าพระองค์ในวันนี้แล้ว ขอให้ข้าพระองค์มีชีวิตยั่งยืนอยู่
 ตลอดวัน

๒. เย พุราหุมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
 อิมัง โส ประริตตัง กัตวา โมโร จะระติ เอสะนา.

พระพุทธเจ้าเหล่าใด ทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้าขอนอบน้อม
 พระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้น จงคุ้มครองข้าพเจ้า
 ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมแด่พระโพธิญาณ
 ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้าผู้หลุดพ้นแล้ว ขอนอบน้อมแด่วิมุตติธรรม
 เมื่อนกยูงนั้นสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว จึงออกแสวงหาอาหาร

๓. อะเปตะยัง จักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะละวิปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะละวิปปะภาสัง
 ตะยาชชะ กุตตา วิหะเรมุ รัตติง.

พระอาทิตย์ผู้เป็นดวงตาของโลก ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้ เสด็จ
 อัสตงคต ทรงพระรัศมีสีทองสอดส่องปฐพี ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้า
 ขอนมัสการพระอาทิตย์ผู้ทรงรัศมีสีทองสอดส่องปฐพีพระองค์นั้น
 พระองค์ได้คุ้มครองข้าพระองค์ในวันนี้แล้ว ขอให้ข้าพระองค์มีชีวิต
 ยั่งยืนอยู่ตลอดราตรี

๔. เย พุราหุมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม

เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ

นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา

นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา

อิมัง โส ปริตตัง กัตวา โมโร วาสะมะกัปปะยิ.

พระพุทธเจ้าเหล่านี้ใด ทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้าขอนอบน้อม
พระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้น จงคุ้มครองข้าพเจ้า
ขอนอบน้อมแต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมแต่พระโพธิญาณ^๑
ขอนอบน้อมแต่พระพุทธเจ้าผู้หลุดพ้นแล้ว ขอนอบน้อมแต่วิมุตติธรรม^๒
เมื่อนกยุงนั้นสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว จึงนอน

ตำนานธัชคคปริตร

ธัชคคปริตร คือ ปริตรยอดเยี่ยม เป็นพระปริตรที่กล่าวถึงเรื่องที่เทวดาชั้น
ดาวดึงส์แห่งนδυยอดเยี่ยมของพระอินทร์ ฯลฯ ในสงครามระหว่างเทวดากับอสูร
และแนะนำให้ภิกษุระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ในเวลา
เกิดความสะดุ้งกลัวเมื่ออยู่ในป่า โคนไม้ หรือเรือนว่าง (ส. ส. ๑๕/๒๔๙/๒๖๓)

พระอรรถกถาจารย์ได้กล่าวว่า พระปริตรนี้สามารถคุ้มครองผู้ที่ตกจาก
ที่สูงได้ และเล่าเรื่องที่เกิดในประเทศศรีลังกาว่า เมื่อพระภิกษุช่วยกันโบกปูน
พระเจดีย์ที่ชื่อทิมวาปี มีพระรูปหนึ่งพลัดตกลงจากพระเจดีย์ พระที่ยืนอยู่
ข้างล่างได้รับบอกว่า “ท่านจงระลึกถึงธัชคคปริตรเถิด” พระที่พลัดตกได้กล่าว
ว่า “ขอธัชคคปริตรจงคุ้มครองข้าพเจ้า” ขณะนั้นอิฐสองก้อนในพระเจดีย์ได้

^๑ โพธิญาณคือมรรคญาณและผลญาณของพระพุทธเจ้า

^๒ วิมุตติคือธรรมที่หลุดพ้นจากกิเลส ๕ อย่าง อันได้แก่ ตัณห์วิมุตติ (พ้นชั่วคราว) เป็นต้น

ยื่นออกมารองรับเท้าของท่าน เมื่อพระรูปอื่นพากันนำบันไดมารับพระรูปนั้น
ลงไปแล้ว อิฐสองก้อนนั้นได้เคลื่อนกลับไปสถานที่เดิม (ส. อฎ. ๑/๓๒๔-๕)

บทच्छัคคปริตร

๑. ยัสถานุสสระเณนาปี อันตะลิกเขปี ปาณโน
 ปะติฏฐะมะธิกัจฉันติ ภูมียัง วิยะ สัพพะทา.
๒. สัพพูปัททวะชาลัมहा ยักขะโจราทิสัมภะวา
 กะณะนา นะ จะ มุตตานัง ประริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

เหล่าสัตว์ย่อมได้ที่พึงในอากาศเหมือนบนพื้นดินเสมอ เพราะ
ระลึกถึงพระปริตรใด ผู้พ้นจากวงข่ายแห่งอุบัติวันตรายทั้งมวล อันเกิด
จากยักษ์และโจรเป็นต้น นับจำนวนมิได้ ขอเราทั้งหลายจงร่วมกัน
สวดพระปริตรนั้นเถิด

ธच्छัคคปริตร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้

เอกัง สมะยัง ภะคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ เขตตะวะเน
อนาถะปิณฑิกัสสะ อารามะ.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน
อารามของอนาถปิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถิ

ตัตตระ โข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ.

ณ ที่นั่นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายว่า
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสูง.

เหล่าภิกษุรับพระวาจาของพระผู้มีพระภาคว่า พระพุทธเจ้าข้า

ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสความดังนี้ว่า

**ภูตะปุพพัง ภิกขะเว เทवासูระสังคาโม สะมุပ္พยุพโห
อะโหสิ.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นานมาแล้ว เกิดสงครามระหว่าง
เทวดากับอสูรขึ้น

**อะถะ โข ภิกขะเว สักโก เทวานะมินโท เทเว ตาเวตังเส
อามันเตสิ.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ครั้งนั้น ท้าวสักกะจอมเทพรับสั่ง
กับเทวดาชั้นดาวดึงส์ว่า

**สะเอ มาริสสา เทวานัง สังคามะคะตานัง อุปปัชเชยยะ
ภะยัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา.**

ดูก่อนท่านผู้ปราศจากทุกข์ ถ้าท่านเข้าสงครามแล้ว มี
ความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพอง

มะเมวะ ตัสฺมิง สะมะเย ะชัคคัง อุโลเกยยาถะ.

ขอให้ท่านแหงนดูยอดธงของเราในขณะนั้นเถิด

**มะมัง หิ โว ะชัคคัง อุโลกะยะตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.**

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของเราแล้ว ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความชนลุกชนพองเสียได้

โน เจ เม ฐะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของเรา

อะถะ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ก็ขอให้ท่านแหงนดูยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพเถิด

**ปะชาปะติสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโล-
กะยะตัง ยัง ภาวิสสะติ ภายัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส
วา, โส ปะหียิสสะติ.**

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพแล้ว ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความชนลุกชนพองเสียได้

โน เจ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพ

อะถะ วรรุณัสสะ เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยาถะ.

ก็ขอให้ท่านแหงนดูยอดธงของพระวรรุณจอมเทพเถิด

**วรรุณัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตัง
ยัง ภาวิสสะติ ภายัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส
ปะหียิสสะติ.**

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระวรรุณจอมเทพแล้ว ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความชนลุกชนพองเสียได้

โน เจ วรรุณัสสะ เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของพระวรรุณจอมเทพ

อะถะ อีสานัสสะ เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ก็ขอให้ท่านเห็นยอดธงของพระอิสานจอมเทพเกิด

อิสานัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง
ยัง ภาวิสสะติ ภายัง วา จัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส
ปะหียิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระอิสานจอมเทพแล้ว ท่าน
จะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความชนลุกชนพองเสียได้

ตั้ง โข ปะนะ ภิกขะเว สักกัสสะ วา เทวานะมินทัสสะ
ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเทวดาเห็นยอดธงของท้าวสักกะ
จอมเทพนั้นอยู่ก็ดี

ปะชาปะติสสะ วา เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง,
เห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพอยู่ก็ดี

วะรุณัสสะ วา เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง,
เห็นยอดธงของพระवरุณจอมเทพอยู่ก็ดี

อิสานัสสะ วา เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตั้ง,
เห็นยอดธงของพระอิสานจอมเทพอยู่ก็ดี

ยัง ภาวิสสะติ ภายัง วา จัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา,
โส ปะหียะถาปี โนปี ปะหียะถะ.

เทวดาเหล่านั้นย่อมละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือ
ความชนลุกชนพองได้บ้าง ไม่ได้บ้าง

ตั้ง กิสสะ เหตุ. ข้อนั้นเพราะอะไร

สักโก หิ ภิกขะเว เทวานะมินโท อะวีตะราโค อะวีตะ-
โทโส อะวีตะโมโห ภีรุ รัมภี อุตฺราสี ปะลาयीติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะทำวสัฏกะจอมเทพยังไม่เป็น
ผู้ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ ยังเป็นผู้มีความกลัว ความหวาดหวั่น
ความสะดุ้ง ยังคิดหลบหนี

อะหัญจะ โข ภิกขะเว เอวัง ะทามิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ส่วนตถาคตจะขอกล่าวอย่างนี้ว่า
สะเจ ตุมหากัง ภิกขะเว อะรัญญะคะตานัง वा รุกขะ-
มฺลุคะตานัง वा สฺญญาคาระคะตานัง वा อุปปีชเชยยะ ภาะยัง
วา รัมภิตัตตัง वा โลมะหังโส वा.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าเธอเข้าไปอยู่ในป่าก็ดี อยู่โคนไม้
ก็ดี อยู่ในเรือนว่างก็ดี แล้วมีความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความ
ชนลุกชนพอง

มะเมวะ ตัสฺมิง สะมะเย อะนุสสะเรยยาถะ.

ขอให้เธอพร่ำระลึกถึงตถาคตในขณะนั้นเถิดว่า

อิติปี โส ภาคะวา

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น

อะระหัง,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส,

สัมมาสัมพุทธโ,

ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง

วิชาจะระณะสัมปโน,

ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติ

สุคะโต,

เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว

โลกะวิฑู,

ทรงรู้แจ้งโลก

อะนุตตะโร ปุริสัทมมะสาระถิ,

ทรงเป็นสารถิฝึกบุคคลที่ควรฝึก ไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุทธโธ, ทรงเป็นผู้รู้แจ้ง

ภะคะวาติ

ทรงเป็นผู้อธิบายธรรม

**มะมัง หิ โว ภิกขะเว อะนุตตะระตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา จัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงตถาคตแล้ว
เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพอง เสียได้

โน เจ มัง อะนุตตะระเรยยาถะ.

ถ้าเธอไม่พร่ำระลึกถึงตถาคต

อะถะ ฐัมมัง อะนุตตะระเรยยาถะ.

ก็พึงพร่ำระลึกถึงพระธรรมว่า

สุวากขาโต ภะคะวะตา ัมโม.

พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว

สันทิฏฐิโก,

เป็นธรรมที่เห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก,

ไม่ขึ้นกับกาล

เอหิปัสสิโก,

เป็นธรรมที่ควรมาดู

โอปะนะยิโก,

ควรน้อมมาปฏิบัติ

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

เป็นธรรมที่วิญญูชนพึงรู้ได้เฉพาะตน

**ัมมัง หิ โว ภิกขเว อะนุสตะระตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา ัมมิตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงพระธรรม
แล้ว เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพอง
เสียได้

โน เจ ัมมัง อะนุสตะเรยยาถะ.

ถ้าเธอไม่พร่ำระลึกถึงพระธรรม

อะถะ สัมมัง อะนุสตะเรยยาถะ.

ก็พึงพร่ำระลึกถึงพระสงฆ์ว่า

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติดี

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติตรง

ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อ

พระนิพพาน

ตามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติที่ควร

นับถือ

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา,

ท่านเหล่านั้น คือบุรุษ ๔ คู่ กล่าวคือพระอริยบุคคล ๘

จำพวก

เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

นี้แหละพระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค

อาหุเนยโย,

ผู้ควรรับสักการะ

ปาหุเนยโย,

ผู้ควรแก่ของต้อนรับ

ทักขิเณยโย,

ผู้ควรรับทักษิณาทาน

อัญชวลิกะระณีโย,^๑

ผู้ควรวอัญชวลีกรรม

อะนุตตะรัง ปุณฺณุกเขตตัง โลกัสสาติ.

เป็นนาบุญอันประเสริฐของโลก

**สังฆัง หิ โว ภิกขเว อะนุตตะระตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา นัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหียิสสะติ.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงพระสงฆ์แล้ว
เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุกขนพองเสียได้

ตัง กิสสะ เหตุ.

ข้อนั้นเพราะอะไร

**ตะถาคะโต หิ ภิกขเว อระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิตะราโค
วิทะโทโส วิตะโมโห อะภีรุ อะนัมภี อะนุตฺตราสี อะปะลายีติ.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะตถาคตเป็นผู้ไกลจากกิเลส
ตรัสรู้ชอบด้วยตนเอง เป็นผู้ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ ไม่มี
ความกลัว ความหวาดหวั่น ความสะดุ้ง ไม่คิดหลบหนี

**อิทะมะโวจะ ภะคะวา. อิทัง วัตฺวานะ สุคะโต, อะถาปะรัง
เอตะทะโวจะ สัตถา.**

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสเรื่องนี้แล้ว พระสุคตทรงกล่าว
อย่างนี้แล้ว พระศาสดาได้ตรัสคาถานี้ต่อไปว่า

^๑ คำว่า อัญชวลี เป็นอิการันต์ที่มาจาก อณฺช ชาติ + อลิ ปัจจัย จึงไม่ควรมีรูปว่า อณฺชลี...
แม้คำว่า เวรมณฺสิกุขาปทံ ก็ไม่ควรมีรูปว่า เวรมณฺสิ เพราะทำรัสสะกลางสมาส (รูป.๓๕๑)

๑. อดิธยาญ รุกขะมูเล वा सुधुन्याकारे वै गिष्ये वा

अनुससरेठे सम्पुत्रं गेयं तुमहाके नो शिया.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเธอเข้าไปอยู่ในป่าก็ดี อยู่ในโคนไม้ก็ดี อยู่ในเรือนว่างก็ดี เธอพึงหมั่นระลึกถึงพระสัมพุทเธเจ้า แล้วเธอจะไม่มี ความกลัว

๒. โน เจ พุत्रं เสาเรยยาठे लोकेच्छुञ्जं नरासेगं

अठे छัมมัง เสาเรยยาठे नियानिगं सुเทสิठं.

หากเธอไม่หมั่นระลึกถึงพระพุทเธเจ้า ผู้ยิ่งใหญ่ของชาวโลก เป็น นรชนผู้ประเสริฐ เธอก็พึงหมั่นระลึกถึงพระธรรมที่เราแสดงดีแล้ว เป็น ทางหลุดพ้นจากสังสารวัฏ

๓. โน เจ छัมมัง เสาเรยยาठे नियानिगं सुเทสิठं.

अठे สัมมัง เสาเรยยาठे पुण्यักเขตठं अनुตठेรัง.

หากเธอไม่หมั่นระลึกถึงพระธรรมที่เราแสดงดีแล้ว เป็น ทางหลุดพ้นจากสังสารวัฏ เธอก็พึงหมั่นระลึกถึงพระสงฆ์ผู้เป็นนาบุญอัน ประเสริฐ

๔. เอวัง पुत्रं เสารันตานัง छัมมัง สัมมัญजे गिष्ये वा

गेयं वा नम्मिठัठठं वा लोमेหังโส ने हेठसेठि.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเธอหมั่นระลึกถึงพระพุทเธ พระธรรม และพระสงฆ์อย่างนี้แล้ว ความกลัวก็ดี ความหวาดหวั่นก็ดี หรือความ ขนลุกขนพองก็ดี จะไม่ปรากฏเลย

ตำนานอาณานาฎิยปริตร

อาณานาฎิยปริตร คือ ปริตรของท้าวฤเวศผู้ครองนครอาณานาฎิยา เพราะเป็นพระปริตรที่ท้าวฤเวศได้นำมากราบทูลพระพุทธเจ้า พระปริตรนี้กล่าวถึงพระนามของพระพุทธเจ้า ๗ พระองค์ และคุณของพระพุทธเจ้าเหล่านั้น รวมทั้งอ้างอานุภาพพระพุทธเจ้าและเทวานุภาพมาพิทักษ์ให้มีความสวัสดิ มีประวัติว่า ในสมัยหนึ่งเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ ภูเขาคิชฌกูฏ แขวงกรุงราชคฤห์ ท้าวจาดุมหาราชทั้ง ๔ คือ ท้าวชตรฐ, ท้าววิรุฬก, ท้าววิรูปักษ์ และท้าวฤเวศ ได้มาเฝ้าพระพุทธเจ้าในมัชฌิมยามแห่งราตรี ขณะนั้นท้าวฤเวศได้กราบทูลว่า อมนุษย์บางพวกเลื่อมใสพระองค์ บางพวกไม่เลื่อมใส ส่วนใหญ่มักไม่เลื่อมใส เพราะพระองค์ตรัสสอนให้ละเว้นจากอกุศลกรรมมีปาณาติบาต เป็นต้น แต่พวกเขาไม่สามารถจะเว้นได้ จึงไม่พอใจคำสอนที่ขัดแย้งกับความประพฤติของตน เมื่อภิกษุไปปฏิบัติธรรมในป่าเปลี่ยว อมนุษย์เหล่านั้นอาจจะรบกวนได้ จึงขอให้พระองค์ทรงรับเอาเครื่องคุ้มครองคืออาณานาฎิยปริตรไว้ แล้วประทานแก่พุทธบริษัท เพื่อสาธยายคุ้มครองตนและเพื่อให้อมนุษย์เกิดความเลื่อมใสพระศาสนา จากนั้น ท้าวฤเวศได้กราบทูลคาถาเป็นต้นว่า **วิปัสติสสะ จะนะมัตถุ** เมื่อท้าวมหาราชเหล่านั้นเสด็จกลับแล้ว พระพุทธเจ้าจึงนำมาตรัสแก่พุทธบริษัทในภายหลัง

อาณานาฎิยปริตรที่มีปรากฏในทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ที. ปา. ๑๑/๒๗๕-๘๔/๑๖๙-๗๘) มีทั้งหมด ๕๑ คาถา แต่พระปริตรที่จะแสดงต่อไปนี้เป็นบทสวดที่โบราณจารย์ปรับปรุงในภายหลัง โดยนำคาถาจากพระบาลี ๖ คาถาแรก แล้วเพิ่มคาถาอื่นที่อ้างพระพุทธานุภาพและเทวานุภาพ เพื่อเป็นสัจจาพิทักษ์คุ้มครองผู้สวด ผู้รับบางท่านกล่าวว่าพระเถระชาวลังกาเป็นผู้ปรับปรุงพระปริตรนี้ (พระปริตรแปลพิเศษ ฉบับพม่า หน้า ๔-๕)

บทขัดอาณานาฎิยปริตร

๑. อัปปะสันเนหิ นาถัสสะ ฐาสะเน ฐาฐัสสมมะเต
 อะมะนุสเสหิ จัณเฑหิ ฐาธา กิพพิสะการิกิ.
 ๒. ปะริส้านัง จะตัสสันนัง อะหิงสาเยะ จะ กุตติยา
 ยัง เทเสถิ มะหาวิโร ปะริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

พระมหาวีรเจ้าทรงแสดงพระปริตรใด เพื่อคุ้มครองพุทธบริษัทสี่
 มิให้ถูกเบียดเบียนจากเหล่าอมนุษย์ผู้ดุร้าย หยาบกระด้างอยู่เสมอ
 ไม่เลื่อมใสคำสอนของพระโลกนาถ อันบัณฑิตยกย่องว่าเป็นคำสอน
 ที่ดี ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตรนั้นเถิด

อาณานาฎิยปริตร

๑. วิปัสสิสสะ จะ นะมัตถุ จักขุมันตัสสะ ติริมะโต
 สิขิสสะปี จะ^๑ นะมัตถุ สัพพะภูตานุกัมปิโน.

ขอนอบน้อมพระวิปัสสิพุทธเจ้า ผู้ทรงพระจักขุ ทรงพระสิริ
 ขอนอบน้อมแต่พระสิขีพุทธเจ้า ผู้ทรงอนุเคราะห์สัตว์ทั้งปวง

๒. เวสสะภูสสะ จะ^๑ นะมัตถุ นุหาตะกัสสะ ตะปัสสิโน
 นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ มาระเสนาปะมัททินโน.

ขอนอบน้อมพระเวสสุพุทธเจ้า ผู้ชำระกิเลสได้แล้ว มีตบะ
 ขอนอบน้อมพระกกุสันธพุทธเจ้า ผู้ทรงเอาชนะมารและกองทัพได้

^๑ บางฉบับไม่มี จ ศัพท์ ทำให้ไม่ครบ ๘ พยางค์ ถือว่าไม่ตรงตามฉันทลักษณ์ในที่นี้

๓. โภณาคะมะนัสสะ นะมัตถุ พุราหุมะณัสสะ วุสีมะโต
กัสสะปัสสะ จะ^๑ นะมัตถุ วิปะมุตตัสสะ สัพพะธา.

ขอนอบน้อมพระโภณาคมนพุทธเจ้า ผู้ลอยบาปแล้ว อยู่จบ
พรหมจรรย์ ขอนอบน้อมพระกัสสปพุทธเจ้า ผู้หลุดพ้นแล้วจาก
กิเลสทั้งปวง

๔. อังคีระสัสสะ นะมัตถุ สักกะปะตตัสสะ สิริมะโต
โย อิมัง ชัมมัง เทเสสิ สัพพะทุกขาปะนุทธะนัง.

ขอนอบน้อมพระศากยบุตรพุทธเจ้า ผู้ทรงพระฉัพพัตถนรังสี
ผู้ทรงสิริ ผู้ทรงแสดงธรรมขจัดทุกข์ทั้งปวง

๕. เย จาปี นิพพุตา โลเก ยะถาภูตัง วิปีสสิสุง
เต ชะนา อะปัสสุณาละ มะหันตา วิตะสาระทา.

อนึ่ง พระอรหันต์เหล่าใดในโลก ดับกิเลสได้แล้ว รู้แจ้งตาม
ความเป็นจริง พระอรหันต์เหล่านั้น ปราศจากวาทามุขร้าย เป็นผู้
ยิ่งใหญ่ ไม่สะทกสะท้าน

๖. หิตัง ทเวมะนุสทานัง ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
วิชาจะระณะสัมป็นนัง มะหันตัง วิตะสาระทัง.

ท่านเหล่านั้นย่อมนมัสการพระโคตมะ ผู้ทรงเกื้อกูลเทวดาและ
มนุษย์ทั้งหลาย ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤดี ผู้ยิ่งใหญ่
ผู้ไม่สะทกสะท้าน

๗. เอเต จัญญเญ จะ สัมพุทธา อะเนกะสะตะโกฏิโย

สัพเพ พุทธาสะมะสะมา สัพเพ พุทธา มะหิทธิกา.

พระสัมพุทธเจ้าเจ็ดพระองค์เหล่านั้น และพระสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ร้อยโกฏิเหล่าอื่น ทุกพระองค์ เสมอด้วยพระพุทธรเจ้าผู้ไม่มีใครเปรียบ
ทุกพระองค์ล้วนทรงฤทธิ์ยิ่งใหญ่

๘. สัพเพ ทะสะพะลุเปตา เวสาร์ชเชหุปาคะตา
สัพเพ เต ปะภูชานันติ อาสะกัง ฐานะมุตตะมัง.

พระพุทธรเจ้าทุกพระองค์ ทรงพระทศพลญาณ และพระเวสาร์ชชญาณ ทรงยืนยันความตรัสรู้อันประเสริฐแก่ล้าวกล้าของพระองค์

๙. สีหะนาทัง นะทั้นเตเต ปะริสาตุ วิสาระทา
พรัหมะจักกัง ปะวัตเตนติ โลเก อัปปะภูวัตติยัง.

พระพุทธรเจ้าเหล่านี้ ทรงปราศจากความครั่นคร้าม บั่นลือสีหนาท
ในท่ามกลางพุทธบริษัท ประกาศธรรมจักรอันประเสริฐในโลก ไม่มี
ผู้ใดจะคัดค้านได้

๑๐. อุเปตา พุทธะธัมเมหิ อัญญาระสะหิ นายะกา
พาทติงสะลักกะญุเปตา สีตานุพยุญชะนาชะรา.

พระองค์ทรงเป็นผู้นำ ทรงคุณสมบัติของพระพุทธรเจ้า ๑๘ ประการ
ทรงประกอบด้วยพระพุทธรลักษณะ ๓๒ และพระอนุลักษณะ ๘๐

๑๑. พุยามัปปะภายะ สัปปะภา สัพเพ เต มุนิกุญชะรา
พุทธา สัพพัญญุโน เอเต สัพเพ จีณาสะวา ชินา.

พระพุทธรเจ้าทุกพระองค์ ทรงพระฉัพพัตถนรังสีโดยรอบหนึ่งวา
ทรงเป็นมุนีผู้ประเสริฐ รู้แจ้งธรรมทั้งปวง สิ้นอาสวะ และเป็นผู้ชนะ

๑๒. มะหัปปะภา มะหาเตชา มะหาปัญญา มะหัพพะลา
มะหาการุณิกา ธีรา สัพเพส้านัง สุขาวะหา.

พระองค์ทรงมีพระรัศมีสว่างไสว มีเดชมาก มีปัญญามาก มีกำลัง

มาก มีความกรุณาใหญ่หลวง มั่นคง ประทานความสุขแก่ชนทั้งปวง

๑๓. ทีปา นาทา ปะติภูฐา จะ ตาณา เลณา จะ ปาณินัง
กะตี พันธู มะหีสสาธา สาระณา จะ หิตะลีโน.

พระองค์ทรงเป็นที่พัก ที่พึ่ง ที่พำนัก ค้ำครอง หลบภัยของ
เหล่าสัตว์ ทรงเป็นที่ไป เป็นญาติ เป็นผู้อุปถัมภ์ เป็นผู้จัดทุกข์
และกระทำประโยชน์

๑๔. สะเทวะกัสสะ โลกัสสะ สัพเพ เอเต ประายะณา
เตสาหัง ลีระสา ปาเท วันทามิ ปุริสุตตะเม.

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ทรงเป็นที่พึ่งของชาวโลกและเทวดา
ข้าพระองค์ขอน้อมไหว้พระบาทยุคลของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วย
เศียรเกล้า ขอน้อมไหว้พระพุทธเจ้าผู้เป็นบุรุษประเสริฐ

๑๕. ว่าจะสา มะนะสา เจวะ วันทาเมเต ตะถาคะเต
สะยะเน อาสะเน ฐาเน คณะเน จาปี สัพพะทา.

ข้าพระองค์ขอน้อมไหว้พระตถาคตเจ้าเหล่านั้นในเวลายืน เดิน
นั่ง นอน ด้วยวาจา ด้วยใจเสมอ

๑๖. สะทา สุขะนะ รักขันตุ พุทธา สันติกะธา ตูวัง
เตหิ ตูวัง รักขิตโต สันโต มุตโต สัพพะภะเยหิ จะ.

ขอพระพุทธเจ้าทั้งหลายผู้ประทานพระนิพพาน จงคุ้มครองท่าน
ให้มีความสุขเสมอ เมื่อพระองค์คุ้มครองท่านแล้ว ขอให้ท่านปลอดจาก
ภัยทั้งปวงเถิด

๑๗. สัพพะโรคา วินิมุตโต สัพพะสันตาปะวัชชิตโต
สัพพะเวระมะตีกกันโต นิพพุโต จะ ตูวัง ภะวะ.

ขอท่านจงปลอดจากโรคทั้งปวง ปราศจากความเดือดร้อนทุกอย่าง
ไม่มีใครๆ ปองร้าย เป็นผู้สงบ

๑๘. เตสัง สัจเจนะ สีเลนะ ขันติเมตตาพะเลนะ จะ
เตปิ อัมเหณูรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะนะ จะ.

ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้นจงคุ้มครองข้าพเจ้าให้เป็นผู้ปราศจาก
โรค มีความสุข ด้วยพลาณภาพแห่งความสัตย์ ศีล ขันติ และ
เมตตาธรรม

๑๙. ปุรัตถิมัสสมิง ทิสภาเค สันติ ญตา มะหิทธิกา
เตปิ อัมเหณูรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะนะ จะ.

เหล่าคนธรรม์ผู้มีฤทธิ์มากในทิศบูรพา จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้
เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๐. ทักขิณัสสมิง ทิสภาเค สันติ เทวา มะหิทธิกา
เตปิ อัมเหณูรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะนะ จะ.

เหล่ากุมภันต์ผู้มีฤทธิ์มากในทิศทักษิณ จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้
เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๑. ปัจฉิมัสสมิง ทิสภาเค สันติ นาคา มะหิทธิกา
เตปิ อัมเหณูรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะนะ จะ.

เหล่านาคผู้มีฤทธิ์มากในทิศประจิม จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้
เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๒. อุตตะรัสสมิง ทิสภาเค สันติ ยักขา มะหิทธิกา
เตปิ อัมเหณูรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะนะ จะ.

เหล่ายักษ์ผู้มีฤทธิ์มากในทิศอุดร จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้

ผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๓. ปุรัตถิเมนะ ฐะตะรัฏโฐ ทักขิณนะ วิรูปพะโก
ปัจฉิเมนะ วิรูปักโข กุเวโร อุตตะรัง ทิสัง.

ทำวธตฺรฐเป็นผูกรักษาโลกทศบุรพา ทำววิรูปหกรักษาโลกทศทักษิณ
ทำวรูปักษรักษาโลกทศประจิม ทำวกุเวรรักษาโรคทศอุดร

๒๔. จัตตาริ เต มหาราชา โลกะปาลา ยะสัสสิน
เตปิ อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะนะ จะ.

ขอมหาราชผูกรักษาโลกทั้งสี่พระองค์ ผู้มีบริวารมากตั้งกล่าว
จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๕. อากาสัญญา จะ ภูมัญญา เทวา นาคา มะหิทธิกา
เตปิ อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะนะ จะ.

ขอเหล่าเทวดาและนาคผู้มีฤทธิ์มาก สถิตอยู่ในอากาศและบน
พื้นดิน จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๖. อิทธิมันโต จะ เย เทวา วะสันตา อิธะ สาสะเน
เตปิ อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุขะนะ จะ.

ขอเทวดาผู้มีฤทธิ์มากอาศัยอยู่ในพระศาสนานี้ จงคุ้มครองข้าพเจ้า
ให้เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข

๒๗. สัพพีติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ภะวัตวันตะรายิโย สุขิ ทิมาโยโก ภะวะ.

ขอสิ่งร้ายทั้งปวงจงบาราศไป ขอโรคทั้งปวงจงพินาศไป ขอท่าน
อย่ามีอันตราย เป็นผู้มีความสุข มีอายุยืนยาว

๒๘. อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจาโยโน
 จัตตารอ ฐัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.

ธรรม ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ย่อมเจริญแก่บุคคล
 ผู้ன்பไหว้ และอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่เป็นนิตย์

ตำนานอังคฺลิมาลปริตร

อังคฺลิมาลปริตร คือ ปริตรของพระองค์คฺลิมาล มีประวัติว่า วันหนึ่งเมื่อ
 พระองค์คฺลิมาลออกบิณฑบาตอยู่ ท่านได้พบหญิงมีครรภ์คนหนึ่งกำลังเป็นทุกข์
 เพราะคลอดบุตรไม่ได้ จึงเกิดความสงสาร ได้กลับมาวัดเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า
 แล้วกราบทูลเรื่องนี้ พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนพระปริตรนี้แก่พระองค์คฺลิมาล
 ท่านจึงได้กลับไปสาธยายแก่หญิงนั้น เมื่อนางได้ฟังพระปริตรนี้ก็คลอดบุตรได้
 โดยสะดวก ทั้งมารดาและบุตรได้รับความสวัสดิ์

อนึ่ง ตั้งที่พระองค์คฺลิมาลนึ่งสวดพระปริตรนี้ ได้กลายเป็นตั้งศักดิ์สิทธิ์
 ถ้าไม่สามารถนำหญิงที่คลอดบุตรยากมานึ่งที่ตั้งนี้ได้ ก็ให้นำน้ำล้างตั้งไปรด
 ศีรษะ จะทำให้คลอดบุตรง่าย เปรียบตั้งน้ำไหลออกจากกระบอกกรองน้ำ แม้
 กระทั่งสัตว์ที่ตกหลุกยาก เมื่อนำมานึ่งที่ตั้งนี้ก็จะตกหลุกง่าย นอกจากการคลอด
 บุตรแล้ว ตั้งนี้ยังสามารถรักษาโรคอื่นๆ ได้อีกด้วย (ม. อฎ. ๒/๒๔๕)

บทขัดอังคฺลิมาลปริตร

๑. ประริตตั้ง ยัง ภาณันตัสสะ นิสินันฺฏฐานะโธวะนัง
 อุทะกัมปิ วินาเสติ สัพพะเมวะ ประริตสะยัง.

น้ำล้างที่นึ่งของพระองค์คฺลิมาลผู้สวดพระปริตรใด สามารถขจัด
 อันตรายทั้งปวงให้หมดไปได้

๒. โสตธินา กัมภะวภูฏานัง ยัญจะ สาเชติ ตังจะเณ
 เถรัสสังคฺคฺลิมาลัสสะ โลกนะนาเณะ ภาสีตัง
 กัมปปีฏฐายิง มะหาเตชัง ปะริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

พระปริตรใดที่พระโลกนาถทรงภาษิตไว้แก่พระองค์คุณิมาลเถระ
 สามารถยังการคลอตบุตรให้เป็นไปได้โดยสวัสดิ์ในทันที ขอเราทั้งหลาย
 จงร่วมกันสวดพระปริตรซึ่งมีเดชใหญ่ คงอยู่ตลอดกับนั้นเถิด

อังคฺลิมาลปริตร

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาติยา ชาโต, นาภิขานามิ
 สัจฺจิจจะ ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา. เตะนะ สัจเจนะ โสตถิ เตะ
 โหตุ, โสตถิ กัมภัสสะ.

ดูก่อนน้องหญิง นับแต่เราเกิดโดยอริยชาตินี้แล้ว เราไม่เคยคิด
 ปลงชีวิตสัตว์เลย ด้วยสัจวาจานี้ ขอความสวัสดิ์จงมีแก่เธอ ขอความ
 สวัสดิ์จงมีแก่กรรม์ของเธอ

ตำนานโพชฌังคปริตร

โพชฌังคปริตร คือ ปริตรกล่าวถึงโพชฌงค์ซึ่งเป็นองค์แห่งการรู้แจ้ง
 แล้วอ้างสัจวาจาขึ้นมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสวัสดิ์ มีประวัติว่า สมัยหนึ่ง
 พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดเวฬุวัน กรุงราชคฤห์ พระมหากัสสปเถระได้อาพาธ
 หนักที่ถ้าปีปผลึกุหา พระพุทธเจ้าได้เสด็จเยี่ยมและแสดงโพชฌงค์เจ็ด เมื่อ
 พระเถระสดับโพชฌงค์เหล่านี้ได้เกิดความปีติว่า โพชฌงค์เจ็ดเคยปรากฏแก่เรา
 ในขณะรู้แจ้งสังขารมหลังออกบวชแล้วเจ็ดวัน คำสอนของพระพุทธองค์เป็น

ทางพันทุกข์โดยแท้ ครั้นดําริเช่นนี้พระเถระได้เกิดปีติอิมเอิบใจ ทำให้เลือดใน
 กายและรูปธรรมอื่นผ่องใส โรคของพระเถระจึงอันตรธานไปเหมือนหยาดน้ำ
 กลิ้งลงจากใบบัว นอกจากนั้น พระพุทธเจ้ายังตรัสโพชฌงค์เจ็ดแก่พระมหา
 โมคคัลลานเถระผู้อาพาที่ภูเขาคิชฌกูฏอีกด้วย ครั้นพระเถระสดับโพชฌงค์
 นี้แล้วก็หายจากอาพาธนั้นทันที อนึ่ง เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดเวฬุวัน
 นั้น ทรงพระประชวรหนัก จึงรับสั่งให้พระจุนทเถระสาชยายโพชฌงค์เจ็ด ครั้น
 สดับแล้วพระองค์ทรงหายจากพระประชวรนั้น

โพชฌงค์ปริตรที่พระพุทธองค์ตรัสไว้เป็นร้อยแก้ว มีปรากฏในมหาวรรค
 สังยุตตปิฎกคิลานสูตร, ทุติยคิลานสูตร และตติยคิลานสูตร (ส. มหา. ๑๙/๑๙๕-
 ๗/๗๑-๔) ส่วนโพชฌงค์ปริตรในปัจจุบัน เป็นร้อยกรองที่พระเถระชาวลังกา
 รจนาริขึ้น โดยนำข้อความจากพระสูตรมาประพันธ์เป็นร้อยกรอง (พระปริตร
 แปลพิเศษ ฉบับพม่า หน้า ๙)

โพชฌงค์เจ็ดมีดังต่อไปนี้ คือ

๑. สติสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือสติ
๒. ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือการรู้เห็นธรรม
๓. วิริยสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความเพียร
๔. ปีติสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความอิมใจ
๕. ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความสงบใจ
๖. สมาธิสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความตั้งมั่น
๗. อุเบกขาสัมโพชฌงค์	องค์แห่งการรู้แจ้ง	คือความวางเฉย

บทחדโพชฌังคปริตร

๑. สังกสาเร สังสระันตานิัง สัพพะทุกขะวินาสะเน
 สัตตะ ฐัมเม จะ โพชฌังเก มาระเสนาปะมัททะเน.

๒. พุชฌิตฺวา เย จิเม สัตตา ทิภาวา มุตตะกุตตะมา
 อะชาติมะชะราพฺยาธิง อะมะตัง นิพพะยัง กะตา.

บุคคลผู้ประเสริฐ พ้นแล้วจากภพทั้งสาม บรรลุพระนิพพาน
 อันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่มีอันตรายใดๆ เพราะรู้แจ้ง
 โพชฌงค์เจ็ด เครื่องขจัดทุกข์ทั้งปวงของเหล่าสัตว์ผู้ท่องเที่ยวไปใน
 วัฏสงสาร ซึ่งย่ำยีมารและกองทัพได้

๓. เอวะมาทิกุณฺเฑตัง อะเนกะคุณะสังกะหัง

โอสะธัญจะ^๑ อิมัง มั่นตัง โพชฌังคัง ตัง ภาณามะ เห.

ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดโพชฌังคปริตรซึ่งมีคุณอย่างนี้เป็นต้น
 อันเป็นที่รวมแห่งคุณเป็นอเนก เป็นโอสถ และเป็นมนต์

โพชฌังคปริตร

๑. โพชฌังโค สะติสังขาโต ฐัมมานัง วิจะโย ตะธา
 วีริยัง ปิติ ปัสสัทธา โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร.

๒. สะมาธูปะกขา โพชฌังคา สัตเตเตเต สัพพะทัสสิณา
 มุณินา สัมมะทักขาตา ภาวิตา พะหุลีกะตา.

^๑ บางฉบับมีรูปว่า โอสถณฺจ ก็ถูกต้องเช่นกัน เพราะคำว่า โอสถ, โอสธ มีใช้ทั้งสองรูป

๓. สังกัตตันติ อะภิญญาเย นิพพานายะ จะ โพธิยา

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

โพชฌงค์เจ็ด คือ สติสัมโพชฌงค์ ฌัมมวิจยสัมโพชฌงค์ วิริย-
สัมโพชฌงค์ ปิติสัมโพชฌงค์ ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ สมာธिसัมโพชฌงค์
และอุเบกขาสัมโพชฌงค์

พระมุนีผู้รู้แจ้งสภาวะธรรมทั้งปวงตรัสว่า ผู้บำเพ็ญและกระทำ
โพชฌงค์ให้มาก ย่อมรู้แจ้ง บรรลุถึงพระนิพพานและความตรัสรู้ ด้วย
สัจวาจานี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ

๔. เอกัสุมิง สะมะเย นาโถ โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง

คิลาเน ทุกขิเต ทิสฺวา โพชฌังเก สัตตะ เทสะยิ.

สมัยหนึ่ง พระโลกนาถทอดพระเนตรเห็นพระโมคคัลลานะและ
พระมหากัสสปะ อาพาธได้รับความทุกข์ จึงทรงแสดงโพชฌงค์เจ็ด

๕. เต จะ ตัง อะภินันทิตฺวา โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระเถระทั้งสองยินดีรับโพชฌงค์นั้น หายจากโรคทันที ด้วย
สัจวาจานี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ

๖. เอกะทา ฌัมมะราชาปี เกลัญญเณนาภิปิโต

จุนทัตถเเรนนะ ตังเยวะ ภาณเปตฺวานะ สาทะรัง.

ครั้งหนึ่ง สมเด็จพระธรรมราชาทรงพระประชวรหนัก รับสั่งให้
พระจุนทเถระสาธยายโพชฌงค์ถวายโดยเคารพ

๗. สัมโมทิตฺวานะ อาพาธา ตัมहा วุฏฐาติ ฐานะโส

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระองค์ทรงเข้มขึ้นพระทัย หายจากพระประชวรโดยพลัน ด้วย
 สัจวาจา^๑ ขอข้าพเจ้าจงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ

๘. ปะหีนา เต จะ อาพาธา ตินถันนัมปิ มะเหลสินัง
 มัคคะหะตา กิเลสาวะ^๑ ปัตตานุปปัตติธัมมะตัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระพุทธเจ้าและพระเถระผู้แสวงหาคุณอันประเสริฐทั้งสาม ได้
 หายจากอาพาธแล้ว ดุจกิเลสที่ถูกอริยมรรคประหาร ไม่กำเริบอีก
 ด้วยสัจวาจา^๑ ขอข้าพเจ้าจงมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ

ตำนานเวทตายุโยชนคาถา

เวทตายุโยชนคาถา คือ คาถาส่งเวทดา คาถานี้กล่าวถึงการแผ่เมตตา
 แก่สรรพสัตว์ แล้วอัญเชิญเวทดาให้นุโมทนาบุญและกลับไปสู่निเวศน์ของตน
 รวมทั้งผูกมนต์คุ้มครองด้วยอาณูภาพของพระพุทธเจ้า, พระปัจเจกพุทธเจ้า
 และพระอรหันต์ ท่านอาจารย์ธัมมานันทมหาเถระ อัครมหาบัณฑิต สันนิษฐาน
 ว่าคาถานี้คงรจนาโดยพระเถระชาวลังกาในสมัยก่อน เพราะธรรมเนียมการ
 อัญเชิญเวทดาดังที่ได้แสดงไว้ในหน้า ๑๓ และการอัญเชิญเวทดากลับที่จะ
 แสดงต่อไป^๑ นี้ ไม่มีปรากฏโดยตรงในพระบาลี

เวทตายุโยชนคาถา

๑. ทุกข์ปปีตตา จะ นิททุกขา ภาเยปปีตตา จะ นิพภะยา.
 โสกัปปีตตา จะ นิสโสกา โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน.

^๑ บางฉบับมีรูปว่า มคคาหตกิเลสาว จัดว่าถูกต้องตามไวยากรณ์และฉันทลักษณ์เช่นกัน

ขอสัตว์ทั้งปวงที่มีทุกข์ จงไร้ทุกข์, ที่มีภัย จงไร้ภัย, ที่มีโศก
จงไร้โศก

๒. เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง

สัพเพ เทวานุโมทนตุ สัพพะสัมปัตติสัทธา.

ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงอนุโมทนาบุญสมบัติ ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญ
ด้วยการสวดพระปริตรเหล่านี้ ให้สำเร็จสมบัติทั้งปวงเถิด

๓. ทานัง ทะทันทุ สัทธายะ สีลัง รักขันตุ สัพพะทา

ภะวะนาภิระตา โหนตุ คัจฉันตุ เทวะตาอะตา.

ขอเทวดาจงให้ทานด้วยศรัทธา จงรักษาศีลอยู่เสมอ จงเป็นผู้ยินดี
ในการภาวณา ขออัญเชิญเทวดาที่อยู่ในที่นี้กลับสถานของตนเทอญ

๔. สัพเพ พุทธา พะลัปปิตตา ปัจเจกานันถะยัง พะลัง

อะระหันตานันถะ เตชะนะ รักขัง พันธามิ สัพพะโส.

ข้าพเจ้าขอผูกมนต์คุ้มครอง ด้วยเดชของพระพุทธเจ้าผู้ทรงพลา-
นุภาพ ด้วยเดชของพระปัจเจกพุทธเจ้า และด้วยเดชของพระอรหันต์
ทั้งหลาย ไว้ทั้งหมด

ตำนานปัดตีทานคาถา

ปัดตีทานคาถา คือ คาถาอุทิศส่วนบุญ ผู้แปลสันนิษฐานว่าเป็นคาถา
ประพันธ์ที่ประเทศไทย และคงประพันธ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยาหรือกรุงรัตน-
โกสินทร์ บางท่านกล่าวว่าเป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔ คาถานี้ประพันธ์
โดยอิงอาศัยคำอุทิศส่วนบุญของพระเจ้าจักรพรรดิโลกวิชัยที่มีปรากฏในคัมภีร์
อปทาน (ขุ. อป. ๓๒/๕๐-๒/๖) เพราะมีเนื้อความคล้ายคลึงกับคาถาเหล่านั้น

ปัดตีทานคาถา

๑. ปุณฺณสตฺถิทานิ กะตัสสะ ยานัญญานิ กะทานิ เม

เตสฺสัจจะ ภากิโน โหนตุ สัตตานิ นตฺตปปะมาณะกา.

ขอสัตว์ทั้งหลายหาประมาณมิได้ จงเป็นผู้ได้รับส่วนแห่งบุญที่
ข้าพเจ้าได้กระทำแล้วในบัดนี้ และจงเป็นผู้ได้รับส่วนแห่งบุญที่ข้าพเจ้า
ได้กระทำแล้วอื่นๆ

๒. เย ปิยา คุณวันตา จะ มัยหัง มาตาปีตาทะโย

ทิจฺฐฐา เม จาปะยะทิจฺฐฐา วา อัญญเญ มัชฌัตตะเวรีโน.

บุคคลเหล่าใดมีมารดาบิดาเป็นต้น ผู้เป็นที่รัก มีอุปการะแก่
ข้าพเจ้า และแม้สัตว์เหล่าอื่น ทั้งที่เคยเห็นและไม่เคยเห็น ที่เป็นกลาง
และที่จองเวรกันอยู่

๓. สัตตา ติจฺฐันติ โลกัสุมิง เย ภุมมา จะตุโยนิกา

ปัญฺเจะจะตุโวการา สังสะรันตา ภาวาภาเว.

สัตว์ทั้งหลายที่อยู่ในโลก ที่เกิดในภุมิ ได้กำเนิดทั้ง ๔ ที่มี
ชั้น ๕ ชั้น ๔ หรือชั้นเดียว ท่องเที่ยวไปในภพน้อยภพใหญ่

๔. ญาคา เย ปัตติทานัง เม อะนุโมทนต์ุ เต สะยัง
 เย จิมัง นัปปะชานันติ ทewa เตสัง นิเวทะยุง.

ขอสัตว์เหล่านั้นจงเป็นผู้รับรู้การแผ่ส่วนบุญของข้าพเจ้า จงร่วมกันอนุโมทนา และขออัญเชิญเทวดาไปแจ้งแก่สัตว์ผู้รับรู้ไม่ได้ด้วยเทอญ

๕. มะยา ทินนานะ ปุญญานัง อะนุโมทนะนะเหตุนา
 สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ อะเวรา สุชะชีวิน.
 เหมปปะทัถุจะ ปโปปนตุ เตสสา สิชณะตัง สุภา.

ด้วยการอนุโมทนาบุญที่ข้าพเจ้าได้กระทำแล้วนี้ ขอสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้ปราศจากเวร มีชีวิตเป็นสุขเสมอ ขอให้บรรลุดแดนเกษม และขอความปรารถนาที่ดั่งงามของสัตว์เหล่านั้นจงสำเร็จเทอญ

